

SIAMO DI NUOVO INSIEME

**Andi
Gabriel
Grosaru**

**Candidatul
nostru pentru
Camera Deputaților**

Identitate italia

România de azi

de Ioana Grosaru

EDITORIAL

Orice ce s-ar spune despre italienii din România, noi cei care suntem aici, asumându-ne identitatea, suntem mândri de ea.

Am discutat despre acest subiect de multe ori și în diferite situații cu mulți dintre membrii comunității de azi.

Nu este simplu, nu este ușor să înțelegi de ce o etnie precum cea italiană mai are ceva de lămurit în privința propriei identități. Apar, mai ales în ultimii ani, tot felul de articole în mass-media despre imigranții italieni. Pare un subiect interesant lăsat mult timp în uitare, de parcă italienii ar fi apărut așa deodată aici, în România.

Un astfel de articol postat pe internet care se dorește sarcastic, copiind informații din alte lucrări despre italienii din România, de parcă nu s-ar fi știut nimic despre ei până acum. Se încearcă astfel să se demonstreze cât de asaltată de italieni, în căutare de lucru, era granița României prin anii 40 ai secolului XX, și cât de periculoși erau aceștia...

Autorul care s-a străduit să-i denigreze pe italieni a cam amestecat lucrurile.

Da, a existat în istoria României o perioadă când italienii căutau aici de lucru. Și nu numai ca pietrari, zidari, mozaicari, forestieri, ci, și ca specialiști în multe alte domenii, pe care le-au revoluționat: arhitectură, teatru, muzică, pictură, jurnalism etc.

Au adus cu ei tehnici noi pentru vremea respectivă contribuind la dezvoltarea acestei

țări ca medici, profesori și în câte și mai câte alte profesii. Nu ne-am propus să le enumerăm pe toate, ci doar să punctăm acele lucruri care ne îndreptățesc să ne simțim bine noi, urmașii lor de azi, atunci când auzim că se vorbește despre italieni. Suntem mândri de ceea ce au făcut, de ceea ce astăzi se poate spune admirativ *aici este mână de italian*.

Și, voi cita o importantă personalitate a culturii române care spunea: *Sunt mândră că sunt italiancă, am dublă apartenență la această etnie, prin bunicii mei Ademollo și Barberis, dar în același timp sunt mândră și că sunt româncă, prin locul nașterii și prin formație.*

Cu aceasta dublă caracteristică a identității influențate de cele două culturi, italiană și română, se mândresc și astăzi etnicii noștri și mulți dintre ei o recunosc fără reținere.

Este drept că nu mai avem acea vigoare a primei generații, acea autenticitate italiană a începutului – suntem la a doua, a treia, sau chiar a patra generație și, apoi, au trecut ani grei peste comunitate.

De ce așa? Pentru că au fost ani în care generații de italieni n-au avut voie să-și recunoască originile, să existe, și totuși, s-au încăpățânat să reziste, deoarece conștiința propriei identități nu a dispărut întru totul. Individualizarea venea de la sine printr-un

nă în

comportament aparte, printr-un anumit fel de a fi, de a se îmbrăca, de a se manifesta prin obiceiuri, mai ales culinare, dar și prin cântece, prin anume expresii sau proverbe păstrate în memorie și descătușate neașteptat... dar mai ales prin ceea ce nu s-a putut șterge din suflet, amintirea acelor care au venit și au rămas aici, a poveștilor lor, a fotografiilor și documentelor rămase de la ei, precum și a lucrărilor pe care le-au făcut cu pricepere și talent.

Cum ducem această moștenire mai departe?

Desigur, prin încercarea de a-i motiva pe tineri să se aplece mai mult asupra trecutului lor, a istoriei care-i leagă deopotrivă de România ca și de Italia, de a învăța limba pe care tot mai puțini o învață dacă nu au perspectiva unui viitor legat de țara lor de origine.

Limba, religia, obiceiurile, în general cultura specifică, sunt aspecte pe care se concentrează activitățile RO.AS.IT., ca organizație a minorității italiene. Le desfășoară, adresându-se membrilor din toată țara pentru a menține vie o comunitate și a-i susține identitatea.

În ultimii ani se fac căutări pentru a se identifica în teritoriu localități unde înființarea claselor pentru învățarea limbii materne este o necesitate și aceasta este o

dovadă a importanței pe care RO.AS.IT. o acordă cunoașterii limbii, a recuperării ei de către membrii care alcătuiesc comunitatea.

Pe același plan al importanței se situează legătura cu țara de origine, pentru a fi cât se poate de conectați la viața ei socială și culturală, încercând să ținem pasul cu actualitatea. Să identificăm deci, și să realizăm proiecte cu organizații similare sau parteneri din Italia!

Astăzi este mult mai ușor, nu mai sunt bariere geografice sau ideologice care să ne separe, distanțele s-au micșorat, mijloacele de comunicație facilitează contactele, care permit întâlniri directe, schimburi culturale față în față.

Rămâne ca interesul pentru identitatea pe care o moștenești să fie cel care te motivează. Mai ales tinerii trebuie să o conștientizeze, să creadă cu adevărat în valoarea ei, pentru a fi mândri de ea așa cum au fost și sunt părinții lor și așa cum mulți dintre etnicii noștri o declară.

Promovarea personalităților, publicarea de cărți bilingve scrise de membri ai asociației, participarea la evenimente, târguri și festivaluri, crearea și organizarea de evenimente culturale specifice, toate acestea sunt proiecte care susțin identitatea etniei pe care o reprezintă Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT.

EDITORIAL

GIUGNO • SETTEMBRE

Eveniment dedicat Zilei
Naționale a Republicii Italiene

Evento dedicato alla giornata
Nazionale della Repubblica Italiana

Ziua porților deschise

Giornata porte aperte

Într-o minunată zi de sfârșit de mai, la Centrul cultural *Casa d'Italia*, nimeni alta decât Asociația italienilor din România, RO.AS.IT., a sărbătorit cu fast culinar și ținute tradiționale, Ziua Națională a Italiei.

Președintele Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT., Ioana Grosaru, l-a întâmpinat cu căldură pe Ambasadorul Italiei la București, Excelența sa, Diego Brasioli, dar și pe Secretarul de stat al Departamentului pentru Relații Interetnice al Guvernului României, Aledin Amet.

Au participat, de asemenea, Irina Maria Cajal, Secretar de Stat în Ministerul Culturii, Andi Grosaru Secretarul general al RO.AS.IT., alături de etnici italieni trăitori în România, precum și prieteni ai acestora.

Oaspeții au fost întâmpinați cu o elaborată expoziție de prezentare a costumelor tradiționale italiene, organizată în curtea interioară a centrului cultural.

În Salonul de artă *Sorana Coroamă Stanca* au avut loc proiecții de filme, reflectând structura și activitatea Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT., urmate de un variat program artistic, direct și entuziast – asistența răsplătind cu sincere aplauze artiștii.

Tenorul Antonio Furnari a interpretat cu pasiune câteva faimoase canzonette italiene, iar baritonul Cristian Mircea Ruja (clasa prof. Bianca Luigia Manoleanu), inspirat acompaniat de pianista Raluca Ouatu, ne-au încântat cu lied-urile lor.

A urmat un scurt program de dansuri tradiționale italiene susținut de grupul de copii *l'Allodola*, în costume naționale cu specific.

Seara festivă a fost agrementată cu inspiratele intervenții muzicale ale lui Flaviu Gheorghe Moldovan, care ne-a oferit câteva plăcute și ritmate intermezzo-uri susținute la acordeon.

Buna organizare s-a reflectat, desigur, și în preparatele culinare italiene (pizze, spaghetate, bruschete...) nelipsite de la asemenea întruniri.

Adrian Chișiu

In una meravigliosa giornata di fine maggio, al centro culturale *Casa d'Italia*, proprio la Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT., ha festeggiato con fasto culinario e costumi tradizionali, la Giornata Nazionale Italiana.

La Presidente dell'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT., Ioana Grosaru, ha ricevuto calorosamente l'Ambasciatore d'Italia, Sua Eccellenza Diego Brasioli, e il Segretario di Stato del Dipartimento per le Relazioni Interetniche del Governo della Romania, Aledin Amet.

Hanno partecipato anche Irina Maria Cajal, Segretario di Stato al Ministero della Cultura, Andi Grosaru Segretario generale di RO.AS.IT., etnici italiani residenti in Romania, così come i loro amici.

Gli ospiti sono stati accolti con un'elaborata esposizione che mostrava costumi tradizionali italiani, organizzata nel cortile interno del centro culturale.

Nel Salone di arte *Sorana Coroamă Stanca* sono stati proiettati film che hanno illustrato la struttura e le attività dell'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT., seguiti poi da un vario programma artistico, diretto ed entusiasta, ricambiato con sinceri applausi dagli spettatori.

Il tenore Antonio Furnari ha interpretato con passione alcune famose canzonette italiane, e il baritono Cristian Mircea Ruja (allievo della prof.ssa Bianca Luigia Manoleanu), accompagnato con ispirazione della pianista Raluca Ouatu, ci ha incantati con dei Lied.

E' seguito un breve programma di danze tradizionali italiane eseguite dal gruppo di bambini *l'Allodola*, nel loro specifico costume tradizionale.

La serata di festa e' stata arricchita con interventi musicali ispirati, dal parte di Flaviu Gheorghe Moldovan, che ci ha offerto alcuni piacevoli e ritmati intermezzi eseguiti alla fisarmonica.

La buona organizzazione s'e' vista, certamente, anche nelle preparazioni culinarie specificamente italiane (pizze, spaghetti, bruschette...) che non possono mancare in queste riunioni.

SIAMO DI NUOVO INSIEME

FONDATA ÎN 2007

NR. 65-66 • SERIE NOUĂ

IUNIE – SEPTEMBRIE

2016

ISSN 1843-2085

Revistă editată
de Asociația Italianilor din
România **RO.AS.IT.**
cu sprijinul financiar al
Guvernului României,
prin Departamentul
pentru relații interetnice

Membri fondatori

Mircea Grosaru

Ioana Grosaru

Director

Gabriela Tarabega

Redactori

Gregorio Pulcher

Adrian Chișiu

Dan Comarnescu

Design & pre-press

Square Media

www.squaremedia.ro

Asociația
Italianilor
din România
RO.AS.IT.

asociație cu statut
de utilitate publică

Str. Lipscani nr. 19, etaj 1
030031 București
Tel./Fax: 021 313 3064
ufficio@roasit.ro

www.roasit.ro

ACTUALITATE / ATTUALITÀ

- 06 | RO.AS.IT. – Demersuri de succes pentru conservarea și promovarea identității minorității italiene • RO.AS.IT. – Azioni di successo per conservare e promuovere l'identità della minoranza italiana
- 11 | Despre minorități și minoritari. Interviu cu Andi-Gabriel Grosaru, Secretar General al Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT.
- 14 | Platforma program a candidatului RO.AS.IT. la Alegerile Parlamentare 2016

CULTURA / CULTURĂ

- 16 | O enciclopedie a Operei Universale: Patru secole de operă
- 18 | CIAO BUCAREST. Influențe urbane italiene la București • Influenze urbane italiene a Bucarest
- 20 | Contribuții italiene. Biserica Romano-Catolică Cristos Rege din Ploiești • Contribuzioni italiane. La Chiesa Romano-Cattolica Cristo Re di Ploiești
- 24 | Dante este ceea ce numim conștiință de sine
- 25 | Demiurgul de tăcere – Ion Irimescu
- 26 | Noapte albă la Institutul Italian de Cultură din București • La notte bianca all'Istituto Italiano di Cultura di Bucarest

SOCIETÀ' / SOCIAL

- 28 | Concursul „Italianii din România – o etnie cu rădăcini străvechi”
- 32 | Eroina din umbră a Micii Uniri a Principatelor Române • L'eroina nell'ombra della Piccola Unita' dei Principati Romeni
- 36 | Vacanze Romane • Vacanțe la Roma

Versiunea italiană a articolelor publicate în acest număr al revistei este realizată de Gregorio Pulcher.

GIUGNO • SETTEMBRE

RO.AS.IT. – RO.AS.IT. –

Demersuri de succes
pentru conservarea și
promovarea identității
minorității italiene

În anul 2004, Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT., prin președintele său, Mircea Grosaru, a câștigat primul mandat de deputat al minorității italiene în Parlamentul României. Era un context în care comunitatea italiană istorică reprezenta încă o necunoscută pentru cei din afara ei. De asemenea, etnicii erau în căutarea identității lor pierdute în terifianta „epocă de aur”. Evenimentele de promovare erau izolate și puțin mediatizate, existau doar dovezi răzlețe ale venirii și integrării italienilor în România, învățământul în limba maternă era defavorizat. Demersurile făcute de trimișii de până atunci ai minorității în Camera Deputaților, nesuținute de o legislație adecvată, nu lăsau să se întrevadă vreun progres. Jurist de profesie, strateg prin excelență, Mircea Grosaru nu a așteptat liniștit în fotoliul lui de deputat, legile care i-ar fi permis să facă ceva pentru cei care l-au ales ca reprezentant în Parlament. Având concursul colegilor din Grupul Parlamentar al Minorităților

Azioni di
successo per
conservare e
promuovere
l'identita' della
minoranza
italiana

Nel 2004, l'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT., nella persona del suo presidente Mircea Grosaru, ha vinto il primo mandato come deputato della minoranza italiana. Era un contesto in cui la storica comunità italiana era ancora una cosa sconosciuta a quelli al di fuori di essa. Inoltre, gli etnici erano alla ricerca dell'identita' persa durante la terrificante «Epoca d'Oro». Gli eventi per promuoverla erano isolati e poco pubblicizzati, c'erano solo dimostrazioni sparpagliate sull'arrivo e sull'integrazione degli italiani in Romania, l'insegnamento della lingua madre era sfavorito. Le azioni fatte dai rappresentanti incaricati dalla minoranza fino ad allora alla Camera dei Deputati, non sostenute da una legislazione adeguata, non lasciavano intravedere alcun progresso. Di mestiere giurista, stratega per eccellenza, Mircea Grosaru non ha atteso tranquillamente, al suo banco da deputato, le leggi che gli permettessero di fare qualcosa per quelli che l'avevano scelto come rappresentante in

Națională, a inițiat proiecte de lege în favoarea etnicilor italieni. În continuare, a insistat în comunicarea cu ministerele de resort pentru implementarea unei noi legislații. Treptat, România a devenit un model pe plan european pentru modul în care sunt tratate minoritățile naționale.

Una dintre cele mai mari victorii ale Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. este reintroducerea învățământului în limba maternă italiană, după o întrerupere de 20 de ani, la Liceul Teoretic „Dante Alighieri” din București.

În prezent, există clase cu predare în limba maternă italiană de la nivelul claselor pregătitoare până la ultimul an de liceu, situație considerată utopică în anul 2007, când, după eforturi de convingere, se crease o singură clasă a V-a, cu un efectiv de 30 de elevi. Ca orice succes al RO.AS.IT., implementarea acestui tip de învățământ este rodul unui plan sistematic, urmat cu încăpățănare chiar și atunci când obstacolele păreau imposibil de depășit. Strategia construită în colaborare cu conducerea Liceului „Dante Alighieri”, cu Ministerul Învățământului și cu Primăria Sectorului 3 a transformat unitatea de învățământ amintită într-una dintre cele mai căutate școli din Capitală. Clasele cu predare în limba maternă italiană reprezintă argumentul pentru care părinții preșcolarilor aleg Liceul „Dante Alighieri”, chiar dacă vin din zone îndepărtate ale orașului.

În contextul unei concurențe acerbe pe un loc, la înscrierea în clasa Zero cu predare în limba maternă italiană primează criteriul apartenenței elevului la minoritatea italiană. Așa a fost gândit regulamentul chiar de când au fost introduse primele clase pregătitoare, iar primii copii înscriși sunt deja în învățământul primar. Atât prin limba de predare, cât și prin activitățile școlare și extrașcolare în care sunt implicați, copiii etnicilor noștri conștientizează că au o identitate distinctă. O identitate care nu ar fi putut fi evidențiată și conservată la o școală fără acest specific. Ceea ce se întâmplă astăzi la Liceul „Dante Alighieri” contrazice teoria potrivit căreia comunitatea etnicilor italieni din România ar fi una îmbătrânită. Sunt mulți tineri cu origini italiene care vin din urmă, tineri talentați în diferite domenii, căroră Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. a avut, are și va avea grijă să le spună povestea înaintașilor lor, să le insuflă prețuirea pentru tradiții și să îi învețe să ducă mai departe demnitatea de a fi etnic italian.

Reînvierea tradițiilor

O altă preocupare imediată a fondatorilor Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. a fost reînvierea tradițiilor, dispărute din manifestările publice în perioada comunistă. Italia înseamnă

Parlamento. Con la collaborazione dei colleghi del Gruppo parlamentare delle minoranze nazionali, ha iniziato dei progetti di legge a favore degli etnici. In seguito ha insistito nella comunicazione coi Ministeri per l'implementazione della nuova legislazione. Pian piano, la Romania e' diventata un modello a livello europeo per il modo in cui vengono trattate le minoranze nazionali.

Una della maggiori vittorie dell'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT., e' la reintroduzione dell'insegnamento in lingua madre italiana, dopo un'interruzione di 20 anni, al Liceo teoretico «Dante Alighieri» di Bucarest. Al

Istoria, cultura, tradițiile, limba maternă, religia sunt definatorii pentru identitatea unei minorități naționale. Ordinea este aleatorie. Fiecare dintre aceste componente este la fel de importantă, iar înșiruirea de mai sus coincide cu prioritățile fixate de Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. încă de la constituirea sa. În mai bine de 20 de ani de activitate, Asociația înființată la Suceava de câțiva etnici italieni cu spirit vizionar, și-a construit strategia în jurul acestei „coloane vertebrale” a identității, strategie tradusă prin sute de evenimente, parteneriate, publicistică, demersuri la cel mai înalt nivel. Pe scurt, printr-o luptă continuă pentru afirmarea minorității italiene din România.

La storia, la cultura, le tradizioni, l'insegnamento in lingua madre, la religione sono caratterizzanti per l'identita' di una minoranza nazionale. L'ordine e' aleatorio. Ognuno di questi componenti e' ugualmente importante, e la suddetta successione coincide con le prioritá fissate dall'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. fin dalla sua costituzione. In piu' di 20 anni di attivita', l'associazione creata a Suceava da pochi etnici italiani con spirito visionario, ha costruito la sua strategia intorno a questa «colonna vertebrale» dell'identita', strategia tradotta con centinaia di eventi, partecipazioni, pubblicita', azioni al piu' alto livello. In breve, con una continua lotta per l'affermazione della minoranza.

presente esistono delle classi con insegnamento in lingua madre dal livello prescolastico fino all'ultimo anno di liceo, situazione considerata utopistica nel 2007, quando, dopo sforzi e insistenze, veniva creata la V classe (*I media italiana N.d.T.*) con un effettivo di 30 allievi. Come qualunque altro successo della RO.AS.IT., l'implementazione di questo tipo d'insegnamento e' il frutto di un piano sistematico, seguito con testardaggine anche quando gli ostacoli sembravano insormontabili. La strategia costruita in collaborazione con la

Secvență din spectacol – ansamblul de dansuri „Di nuovo insieme”

muzică, dans și voie bună. Poate cel mai important succes în acest sens a fost preluarea, pregătirea și promovarea Ansamblului de dansuri tradiționale *Di nuovo insieme*. Coordonat de profesorul coreograf Petre Șușu și format din tineri dansatori de

direzione del Liceo «Dante Alighieri», col Ministero dell'Insegnamento e col Comune del Settore 3, ha trasformato il plesso suddetto in uno dei piu' ricercati nella Capitale. Le classi con insegnamento in lingua materna italiana rappresentano il motivo per cui i genitori dei bimbi in eta' prescolare scelgono il «Dante Alighieri» pur se devono arrivare da zone lontane della citta'.

Nel contesto di un'accesa concorrenza per ogni posto, per l'iscrizione nella classe Zero (*pre-scolare N.d.T.*) con l'insegnamento in lingua madre italiana, ha diritto di precedenza il criterio dell'appartenenza alla minoranza italiana.

Così' e' stato da quando sono state create le classi preparatorie, e i primi iscritti sono già arrivati all'insegnamento primario (*classi elementari N.d.T.*). Sia con la lingua d'insegnamento quanto con le attività scolastiche ed extra-scolastiche in cui sono coinvolti, i bambini degli etnici si rendono conto di avere un'identità a parte. Un'identità che non avrebbe potuto essere conservata ed evidenziata se avessero studiato in un'altra scuola, mescolati ad altri bimbi. Quel che succede al «Dante Alighieri» contraddice la teoria secondo cui la comunità degli etnici italiani in Romania sia invecchiata. Ci sono tanti giovani di origine italiana che seguono, giovani con talento in ogni campo, dei quali l'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. ha avuto, ha e avrà cura nel raccontargli la storia dei loro predecessori, di instillargli l'apprezzamento per le tradizioni e di insegnargli a portare avanti la dignità dell'essere etnico italiano.

Rinverdire le tradizioni

Un'altra preoccupazione immediata dei fondatori dell'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. e' stata il rinverdire le tradizioni degli etnici, scomparse dalle manifestazioni pubbliche nel periodo comunista. L'Italia significa musica, danza e buon umore. Forse il piu' grande successo in questo senso e' stata la riscoperta, la preparazione e la promozione del gruppo di danze tradizionali «Di nuovo insieme». Coordinato dal professore coreografo Petre Șușu e formato da giovani ballerini di Iași, etnici o amanti della cultura italiana, «Di nuovo insieme» ha rappresentato la minoranza italiana in Romania, anno dopo anno, in numerosi eventi nazionali e internazionali, e le danze messe in scena hanno ricevuto applausi dovunque. Inoltre, l'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. ha sostenuto l'attività del gruppo «Allegrìa» del circondario Greci di Tulcea, e il piu' «giovane» progetto in questo campo e' il gruppo di danza tradizionale «L'Alodola», formato da allievi del Liceo teoretico «Dante Alighieri» di Bucarest.

la Iași, etnici sau iubitori de cultură italiană, „Di nuovo insieme” a reprezentat minoritatea italiană din România, an de an, la numeroase evenimente naționale și internaționale, dansurile puse în scenă fiind aplaudate pretutindeni. RO.AS.IT. a sprijinit, de asemenea, activitatea Ansamblului *Allegría*, din comuna Tulcea Greci, iar cel mai „tânăr” proiect în acest domeniu este *L'Allodola*, ansamblu de dansuri tradiționale format din elevi ai Liceului teoretic „Dante Alighieri” din București.

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. s-a implicat activ și în promovarea altor tradiții ale etnicilor săi, cum ar fi cele legate de sărbătorile religioase sau de preparatele culinare. La toate manifestările organizate de RO.AS.IT., participanții au gustat din mâncăruri tradiționale, preparate de un bucătar italian. Cu ocazia participării la Expo Milano 2015, RO.AS.IT. a editat și o broșură cu rețete, transmise din generație în generație, și culese de la etnici italieni din diferite zone ale României.

„De la emigrare la integrare”, o expoziție de poveste

Unul dintre cele mai importante demersuri ale RO.AS.IT. pentru a face cunoscută publicului larg istoria minorității italiene a fost organizarea expoziției itinerante „De la emigrare la integrare”, vernisată pentru prima dată în 10 noiembrie 2010, la Muzeul Național de Istorie a României, cu sprijinul financiar al Ministerului Culturii. Această expoziție de fotografii-document – care între timp a fost prezentată și la: Roma, Geneva, Suceava, Galați, Brezoi, Rm. Vâlcea, Tulcea – propune o inedită abordare, în imagini, a istoriei italienilor din România, fiind structurată pe mai multe secțiuni tematice. Publicul are astfel prilejul să redescopere file de istorie legată de începutul marii imigrații a italienilor în România (1850–1897), modul în care aceștia au păstrat de-a lungul timpului legătura cu patria de origine, principalele meserii și meșteșuguri pe care le-au practicat în noua lor patrie, felul în care au reușit să-și păstreze tradițiile și obiceiurile de acasă, dar și despre raporturile de bună înțelegere, influențe și interferențe cu populația românească.

Bogata istorie a minorității italiene din România este relatată și în cartea-album „Italianii din România. O istorie în imagini”, scrisă de Ioana Grosaru și Gabriela Tarabega. Cartea a fost lansată oficial cu ocazia Târgului internațional de carte Gaudeamus, în anul 2012, în prezența unor lideri ai comunității italiene istorice din Suceava, Iași, Petroșani, Brezoi, Galați, Piatra Neamț, Tulcea. „*Acest volum, dedicat istoriei italienilor din*

L'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. s'e' coinvolta attivamente nel promuovere anche altre tradizioni degli etnici di qui, per esempio quelle culinarie o quelle religiose. In tutto questo tempo, i partecipanti agli eventi dell'associazione hanno assaggiato cibi specifici preparati da un cuoco italiano. Inoltre, in occasione della partecipazione all' Expo Milano 2015, RO.AS.IT. ha pubblicato un depliant con ricette raccolte dagli etnici italiani delle varie zone del paese, trasmesse da una generazione all'altra.

Le tradizioni culinarie sono strettamente legate alle festività religiose. RO.AS.IT. ha avuto un ruolo importante nel rivitalizzare una festività molto importante per la comunità italiana storica del circondario Greci: Santa Lucia (13 dicembre) che è anche la patrona della chiesa cattolica della località ai piedi del monte Macin.

Ioana Grosaru cu dansatori ai ansamblului „Di nuovo insieme” la Festivalul interetnic de la Shighisoara

«Dall'emigrazione all'integrazione», un'esposizione da favola»

Uno delle più importanti azioni della RO.AS.IT. per far conoscere la storia della minoranza italiana al grande pubblico è stata l'organizzazione della mostra itinerante «Dall'emigrazione all'integrazione», inaugurata il 10 novembre 2010 al Museo Nazionale di Storia Romeno, col supporto finanziario del Ministero della Cultura. Questa esposizione di fotografie documentali – che nel corso del tempo ha potuto girare a Roma, Ginevra, Suceava, Galati, Brezoi, Rm. Vâlcea e Tulcea – propone un'inedita storia in immagini della storia degli italiani in Romania, strutturata su molte sezioni tematiche. Il pubblico ha avuto pure il privilegio di riscoprire le fila delle storie

România, încununează o muncă de câțiva ani, făcută cu responsabilitate și încredere în rolul deosebit de important care-i revine Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. în activitatea de revitalizare a comunității istorice a italienilor, a recunoașterii contribuției acestei etnii la modernizarea țării, o activitate meritorie, care nu se va opri aici”, scria, în prefață, cel care a fost deputatul Mircea Grosaru, reprezentantul minorității italiene în Parlamentul României în perioada 2004 – 2014.

Fonduri pentru renovarea lăcașelor de cult

În activitatea sa de peste două decenii, Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. a sprijinit lăcașele religioase frecventate de etnicii italieni. Acest sprijin s-a tradus atât prin direcționarea unor fonduri pentru renovarea bisericilor, cât și prin reînvierea unor tradiții religioase întrerupte

Aspect de la deschiderea anului școlar la Liceul teoretic „Dante Alighieri”

în era comunismului. Una din importanțele reușite ale reprezentanților RO.AS.IT. a fost contribuția adusă la recunoașterea oficială a Bisericii Ortodoxe Române în Italia. În calitate de președinte al RO.AS.IT. și de reprezentant al minorității italiene în Parlamentul României, Mircea Grosaru a participat la discuțiile cu oficialitățile italiene pe acest subiect. Președintele Giorgio Napolitano a semnat, apoi, decretul de recunoaștere.

legate fin all'inizio della grande emigrazione degli italiani in Romania (1850–1897), il modo in cui questi tennero per tutto il tempo il legame con la patria di origine, i mestieri e le specializzazioni principali che praticarono nella nuova patria, il modo in cui sono riusciti a mantenere le tradizioni e abitudini di casa, ma pure sul come mantenere rapporti di buon vicinato, influenze e interferenze con la popolazione romana.

La ricca storia della minoranza etnica italiana in Romania si trova sviluppata e illustrata nel libro-album «Italiani in Romania. Una storia in immagini», scritta da Ioana Grosaru e Gabriela Tarabega. Il libro è stato lanciato in occasione della Fiera Internazionale del Libro Gaudeamus nel 2012, alla presenza di alcuni capi delle storiche comunità italiane di Suceava, Iasi, Petrosani, Brezoi, Galati, Piatra Neamt e Tulcea. «Questo volume, dedicato alla storia degli italiani in Romania, corona il lavoro di qualche anno, fatto con responsabilità e fiducia nel ruolo particolarmente importante che viene attribuito all'Associazione degli Italiani in Romania, RO.AS.IT. – nell'attività di rivitalizzare la comunità storica degli italiani, e di riconoscimento del contributo di questa etnia alla modernizzazione del Paese, un'attività meritoria, che non si fermerà qui» scriveva, nella prefazione, colui che fu il deputato Mircea Grosaru, rappresentante della minoranza italiana nel Parlamento Romano nel periodo 2004 – 2014.

I fondi per rinnovare i luoghi di culto

L'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. ha sostenuto i luoghi religiosi frequentati dagli etnici italiani con la sua attività per oltre due decenni. Tale aiuto s'è tradotto sia nel direzionare alcuni fondi per rinnovare le chiese, sia per rinverdire alcune tradizioni religiose interrotte nell'era comunista. Uno dei più importanti successi dei rappresentanti dell'Associazione degli Italiani in Romania – RO.AS.IT. è stato il contributo al riconoscimento ufficiale della Chiesa Ortodossa Romana in Italia. In qualità di presidente della RO.AS.IT. e di rappresentante delle minoranze italiane nel Parlamento Romano, Mircea Grosaru ha partecipato alle discussioni con i responsabili italiani su questo tema. Il presidente Giorgio Napolitano ne ha firmato, quindi, il decreto di riconoscimento.

Despre minorități și minoritari

Interviu cu

Andi-Gabriel Grosaru,

Secretar General al Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT.

Reporter: Ce ne puteți spune despre originile italiene?

Andi-Gabriel Grosaru: Provin dintr-o familie cu adânci rădăcini în Peninsulă. Din povestirile bunicilor, familia mea ar proveni dintr-o veche familie de nobili bergamasci, Marenzi. Străbunicul Angelo Marenzo, născut în 1863 în Italia, a venit împreună cu soția sa Maria, născută la Verona, către sfârșitul secolului XIX, mai exact în anul 1886, s-au stabilit la Râmnicu Sărat, au fost înregistrați în evidențele Consulatului Italian de la Galați, fiind, de asemenea, înregistrați în Registrul populației, dar cu nume românizate: Anghel Marenschi și Maria Marenschi. Au avut patru copii, o fată și trei băieți dintre care unul a fost bunicul. Numele au fost românizate, dar originile nu au putut fi schimbate sau uitate. Se îmbrăcau italienește, vorbeau italiana, mâncau italienește, obiceiuri care au fost transmise copiilor și nepoților. Nici în ziua de azi, nu lipsesc din bucătăria noastră binecunoscutele paste italienești, *il famoso parmiggiano* sau *lo squisito prosciutto*.

Cum v-au influențat anii petrecuți în Italia, la studii?

Primul meu contact cu Italia a fost imediat după evenimentele din 1989, când s-au deschis granițele. Am petrecut, țin în minte, o vacanță întreagă, vizitând Italia. De la Napoli până la Roma, Livorno, Milano, Brescia. Ulterior, am avut oportunitatea de a pleca cu bursă, la studii. Acei ani, pot spune că „m-au modelat” puternic, am câștigat experiență de viață care mi-a folosit ulterior și încă îmi folosește. Am asimilat mult din cultura italiană, obiceiuri, tradiții, și am redesc-

perit un popor frumos, „allegro”, exact cum mi-l imaginam din filme și lecturi. Am legat acolo prietenii de suflet, prietenii profunde, ce nu se pot stinge ușor. Cu mulți dintre cei cunoscuți în acea perioadă, încă mai sunt în legătură și am reușit să implementăm împreună și câteva proiecte culturale. Am realizat că italienii din România sunt foarte asemănători cu italienii din Italia, care sunt foarte vorbăreți și glumeți. Pe de altă parte, acolo m-am simțit ca acasă, italienii considerându-mă unul de-al lor, doar depărtarea de părinți mă întrista adeseori.

Cu ce trăsături „italienești” v-ați identificat în acea perioadă?

Plecând de la modă, sport, în special „il calcio”, până la muzică și gastronomie, totul era ca și al meu. Îmi place limba italiană, îmi place să gătesc, în special paste. Sunt toate pe placul meu, fac parte din mine.

Împreună cu Președintele Republicii Italiene Sergio Mattarella

Împreună cu fostul prim-ministru italian Romano Prodi

În ce fel credeți că vă ajută formația de jurist în aprecierea și îmbunătățirea raportului dintre minoritatea italiană și statul român?

A fi minoritar, membru al unei minorități etnice, este o adevărată provocare, și din punct de vedere juridic. Mă întorc în timp și îmi aduc aminte că România a făcut eforturi semnificative pentru aderarea la Consiliul Europei, luându-se

Împreună cu fostul Vice Prim Ministru și fost Președinte al Camerei Deputaților a Italiei, Gianfranco Fini

totodată hotărârea adoptării unui cadru legal pentru minoritățile etnice. Astfel, la data de 1 februarie 1995, la Strasbourg, s-a adoptat Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, care a intrat în vigoare la 1 februarie 1998, 39 de state fiind părți ale Convenției. Acest document reprezintă un instrument multilateral, cu putere juridică, destinat minorităților naționale. România, prin semnarea Convenției la 1 februarie

1995, s-a angajat ferm să continue politicile de consolidare a regimului juridic de protecție a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale. Guvernele de după 1989 s-au implicat cu seriozitate în asigurarea drepturilor minorităților naționale pentru ca acestea să se poată manifesta în viața publică, dar și în conservarea identității minoritare, fiind astfel menținute prevederi referitoare la minorități, atât în Constituția României din 1991, revizuită în 2003, cât și în legile electorale din 1992 până în 2016. Este încă în dezbateri la comisiile de specialitate din Camera Deputaților, legea 502/2005 privind Statutul Minorităților Naționale, la care știu că a lucrat și tatăl meu și consider că am obligația de a mă implica la rândul-mi. Cadrul normativ al minorităților naționale nu este încă bine definit și consider că ar trebui ca Grupul pentru Minoritățile Naționale din Camera Deputaților să se implice mai mult. Vorbesc despre Grupul Parlamentar pentru că problemele unei minorități le afectează și pe celelalte deoarece, la nivel de grup, există o coeziune remarcabilă, toate minoritățile având un punct de vedere unitar în ceea ce privește nu numai statutul juridic al acestora, dar și anumite probleme organizatorice. Este, astfel, în interesul statului român ca minoritățile să continue să găsească și să mențină cele mai adecvate modalități de a se manifesta, de a-și conserva identitatea, obiceiurile și tradițiile, deoarece atât stabilitatea statului, cât și stabilitatea zonală sunt influențate, într-o mare măsură, de stabilitatea minorităților etnice și de securitatea lor juridică.

Cât despre relația minorității italiene cu statul român, nu putem vorbi despre o „îmbunătățire”, pentru că vorbim despre o relație începută cu sute de ani în urmă și, după cum este ușor de intuit, datorită originilor poporului român, raporturile sunt excelente. Italienii veniți acum peste o sută de ani în România s-au adaptat de minune în acest areal și au reușit totodată să-și păstreze identitatea – limba, obiceiurile și tradițiile – în condițiile optime create de statul român. Din câte știu, nu au existat niciodată diferende de ordin etnic între populația majoritară și minoritatea etnică italiană.

Ce schimbări mai importante ar trebui aduse legislației referitoare la minoritățile naționale?

Modificările legislației referitoare la minorități trebuie discutate în cadrul Comisiei pentru legislație și administrație publică a Consiliului pentru Minoritățile Naționale, dar și în cadrul Grupului pentru Minorități din Parlamentul României. Deocamdată nu s-au ridicat asemenea probleme, dar știu că sunt o serie de chestiuni serioase, care țin de organizațiile minorităților și pe care prefer să nu le detailez acum.

Ați participat la numeroase evenimente internaționale, printre care reuniunile la vârf ale Partidului Democrat European. Din discuțiile avute cu ceilalți participanți, care credeți că este imaginea României în afară, raportată la problema minorităților?

România a făcut pași importanți pentru a oferi minorităților condiții bune din punct de vedere social, cultural, religios, și acest lucru este apreciat în afară. Nici până la ora actuală, Europa nu a adoptat o strategie coerentă pentru minorități așa cum a făcut România, de aceea spun că s-au făcut pași importanți. Protecția minorităților etnice în țara noastră este asigurată de un cadru legislativ bun, care poate fi îmbunătățit, dar, per ansamblu, suntem apreciați datorită ușurinței cu care ne-am adaptat și ne-am înțeles cu populația română majoritară.

Cum percep europenii minoritatea italiană din România?

Din experiență proprie pot să spun că de fiecare dată când discut cu persoane de diferite alte naționalități despre minoritatea italiană din țara noastră, constat că nu au cunoștință de existența ei. În schimb, în cercurile unde se știe despre existența minorității naționale italiene, implicit a Asociației Italienilor din România, suntem apreciați și sunt mândru că am reușit să facem vizibilă minoritatea noastră nu numai în plan intern, ci și în cel extern.

Cum ați caracteriza relația cu instituțiile italiene din România, în special cu Ambasada Republicii Italiene la București?

Asociația Italienilor din România a stabilit primele contacte cu Ambasada Republicii Italiene la București încă din 1993, când Ambasador la București era E.S. Bernardo Ugucioni, iar Președinte al Republicii, regretatul Oscar Luigi Scalfaro, care de altfel, pot spune cu mândrie, și-a pus onorific semnătura de constituire a Asociației, în Cartea de Onoare. De atunci, atât relațiile cu Statul Italian, cât și cu Președinția, respectiv cu Ambasada, au fost dintre cele mai bune și nu văd altă evoluție. Mă bucură foarte mult și, pe de altă parte, mă obligă în egală măsură, continuarea acestor relații care sunt rodul unei construcții de peste 20 de ani, cu aceeași pasiune și dăruire ca tatăl meu, deputatul Mircea Grosaru, care în anul 2009 a fost decorat de către Ambasada Republicii Italiene la București cu Ordinul Steaua Italiei în grad de Cavaler.

În ce direcție ar trebui să meargă această colaborare cu Oficiul diplomatic de la București?

Așa cum am menționat anterior, este vorba despre relații încheiate și cultivate de-a lungul

timpului și vor trebui să se mențină pe aceeași direcție. Aș mai adăuga și faptul că este obligația noastră morală, ca etnici italieni, să fim aproape de tot ceea ce înseamnă suflare italienească pe teritoriul României, plecând de la italienii veniți pentru afaceri după anii '90, până la reprezentanții statului italian trimiși în misiune diplomatică.

Care credeți că ar trebui să fie relația Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. cu noul val de italieni veniți în România în acești ultimi ani?

Asociația noastră este deschisă tuturor, fie că este vorba despre cetățeni români de origine italiană, fie de cetățeni italieni și simpatizanți ai minorității noastre. Nu puține au fost cazurile în care, către noi, au venit cetățeni italieni din noul val, să ne solicite sprijin în diferite situații de natură socială sau în cazuri juridice. Și au fost bine îndrumați. Avem totodată în rândurile noastre și italieni veniți de curând și ne bucurăm că sunt foarte prezenți în activitățile pe care le desfășurăm.

Ce mesaj aveți pentru minoritatea italiană din România?

Doresc, în primul rând, să le mulțumesc pentru încrederea pe care mi-au acordat-o de a mă desemna candidat pentru alegerile parlamentare din iarnă, iar în mine vor găsi întotdeauna un partener deschis și le transmit totodată că mă voi strădui să duc la bun sfârșit tot ce mi-am propus pentru acest mandat, exprimat concis în cele 12 puncte din platforma-program, obiectivul principal fiind cuprinzător: **Conservarea și promovarea mărcilor identitare ale minorității italiene din România!**

Împreună cu Ambasadorul Republicii Italiene la București Diego Brasioli și soția sa Giovanna Brasioli

Platforma-program a candidatului Asociației pentru Alegerile Parlamentare 2016

Obiectiv principal: Conservarea și promovarea mărcilor identitare – limba, cultura, tradițiile și obiceiurile – ale minorității italiene din România

1. Cercetarea, descrierea și promovarea istoriei etnicilor italieni din România

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. este singura entitate care a prezentat publicului larg, în țară și în străinătate, istoria minorității italiene de pe aceste plaiuri. Vom continua să identificăm descendenți ai italienilor stabiliți de-a lungul secolelor în România și să prezentăm poveștile autentice ale familiilor acestora în cadrul unor proiecte de amploare, printre care cele două proiecte care au scos până acum minoritatea italiană din anonimat: Expoziția itinerantă de fotografii-document „De la emigrare la integrare” și cartea-album „Italianii din România. O istorie în imagini”.

Prețuim istoria prin edificarea unor monumente în memoria eroilor etniei sau a personalităților din rândurile sale care au adus prestigiu minorității italiene.

2. Reînvierea tradițiilor specifice minorității italiene istorice

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. a fost, este și va fi prezentă pe scenele celor mai importante evenimente culturale și festivaluri, cu dansuri tradiționale italiene, prin Ansamblurile „Di nuovo insieme” și „L’Allodola”. De asemenea, avem deja conturate proiecte prin care vom reînvia meserii tradiționale ale etnicilor italieni, precum confecționarea *scarpeților*, a măștilor de carnaval sau cioplitul în piatră.

3. Promovarea artiștilor cu origini italiene sau cu afinități pentru cultura italiană

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. a organizat până în prezent numeroase expoziții personale / de grup sau concerte ale artiștilor cu origini italiene sau cu afinități pentru cultura

italiană. De asemenea, a editat cărți semnificative pentru minoritatea italiană. Aceste acțiuni vor continua și vor avea o tot mai mare rezonanță în contextul în care RO.AS.IT. este recunoscută la nivel internațional ca membru al Partidului Democrat European. Centrul Cultural „Casa d’Italia” din București va avea întotdeauna porțile deschise pentru exponenții artei italiene.

4. Fonduri pentru renovarea lăcașelor de cult frecventate de etnicii italieni și pentru construirea de noi biserici

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. a făcut demersuri pentru finanțarea renovării lăcașelor de cult aflate în stare de degradare, religia fiind un vector important al identității minorității italiene. Rămâne o preocupare a noastră ca etnicii de orice confesiune să aibă posibilitatea de a asista la slujbe religioase desfășurate în condiții adecvate. Acolo unde va exista cerere din partea comunităților, vom încuraja și sprijini construirea unor noi lăcașe de cult.

5. Investiții în infrastructură

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. se află într-o comunicare permanentă cu liderii comunităților locale și face tot ce este posibil pentru rezolvarea problemelor semnalate de aceștia. Ca și până acum, RO.AS.IT. va sprijini dezvoltarea infrastructurii deficitare în multe sate, comune sau chiar orașe. Dacă vor avea condiții de trai, tinerii nu vor mai părăsi comunitățile locale, care altfel vor fi în pericol de dispariție.

6. Învățământ în limba maternă italiană în mai multe localități din țară

Copiii proveniți din familii cu ascendență italiană, dar și cei din familii de italieni venite

Italienilor din România – RO.AS.IT.

recent în România, vor putea să învețe în limba maternă, nu numai în București. În colaborare cu Ministerul Educației, cu autoritățile locale și comunitățile etnice din teritoriu, în viitorul apropiat, vom avea clase cu predare în limba maternă italiană în mari orașe din țară. Se vor crea, astfel, condiții pentru organizarea de olimpiade pe județe și pe țară, și la limba maternă italiană.

7. Burse de merit pentru tinerii talentați

Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. încurajează exprimarea talentului în diferite domenii ale artei, științei etc., sub orice formă și la orice vârstă. În evenimentele pe care Asociația le organizează sunt promovate tinerele talente aparținătoare minorității italiene. Deja au fost înființate două burse de merit, precum cea pentru tinerii care au optat pentru o carieră în arta muzicală sau cea pentru studenții de la Facultatea de Drept din cadrul Universității București. În viitor, vor fi acordate burse pentru excelență și în alte domenii.

8. Crearea unei comunități a tinerilor din familii cu origini italiene

Prin tabere anuale și activități extra-școlare, Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. a stabilit deja bazele creării unei comunități a copiilor și tinerilor din familii cu origini italiene. Acest demers continuă cu alte proiecte, care să-i aducă împreună pe cei care au în comun *originea* în țara lui Dante Alighieri, care, astfel, vor conștientiza mai ușor că sunt parte a unei minorități remarcabile și le vom cultiva mândria față de apartenența la această etnie.

9. Încurajarea investițiilor italiene în România

Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. continuă colaborarea cu Ambasada Italiei, ICE București, Camera de Comerț Italiană pentru România și Confindustria România, cu scopul de a contribui la crearea unui cadru legislativ pentru încurajarea investițiilor italiene în România. Italia

este unul dintre principalii parteneri comerciali ai țării noastre, dar există loc de mai bine și în acest domeniu, prin acordarea unor privilegii reciproc avantajoase.

10. Locuri de muncă în firmele cu acționariat italian

Mai multe investiții înseamnă automat mai multe locuri de muncă pentru cei care trăiesc în România, indiferent de etnie. Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. va alcătui și actualiza permanent o bursă a locurilor de muncă din firmele cu acționariat italian, pe care o va mediatiza prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă pe care le-a dezvoltat în ultimii ani.

11. Combaterea falsurilor care vizează produse specifice italiene

Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. este împotriva falsurilor de orice fel. Cu atât mai mult se alătură instituțiilor care reprezintă statul italian în lupta contra falsurilor care vizează produsele „Made in Italy”. Manifestat în special în industria alimentară, acest fenomen afectează grav percepția românilor despre calitatea produselor tradiționale italiene și implicit percepția asupra ceea ce înseamnă a fi italian. Pe cale de consecință, este afectată imaginea minorității italiene din România, fie că vorbim despre minoritatea istorică, fie că vorbim despre întreprinzători din noul val.

12. Televiziune pentru minoritatea italiană din România

Preocuparea Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. pentru o cât mai bună informare și promovare a minorității italiene din țară va intra într-o nouă etapă. Pe lângă ziar, revistă, blog și site, în cursul anului 2017, vom deschide, oficial, prima televiziune dedicată etnicilor italieni din România.

O enciclopedie a Operei Universale: Patru secole de operă

Odată cu numirea la Opera Națională București a unui nou director general, în persoana d-nei Beatrice Rancea, care a dat măsura talentului său managerial transformând, într-un timp relativ scurt, la Iași, un teatru liric prăfuit într-unul strălucitor, de anvergură națională, iată că la sfârșitul acestei veri și opera bucureșteană dă semne bune de ieșire la rampă, semne care vor da, desigur, roade în stagiunea 2016/2017.

Așadar, premiera spectacolului cu opera „Fidelio” de Beethoven, de la sfârșitul stagiunii 2015/2016, a fost precedată de o lansare de carte. Și nu o carte oarecare, ci impresionantul volum scris de muzicologul și criticul Grigore Constantinescu, intitulat „Patru secole de operă – istorie și stiluri, personalități creatoare, capodopere, repertorii”, apărut la Editura Operei Naționale București.

Volumul adună, în cele peste 500 de pagini ale sale, un prolog, trei părți și un epilog, vorbind despre începuturile spectacolelor de operă în Europa, urmărind, apoi, opera barocă — opera clasică; teatrul muzical în cuprinsul Romantismului; școlile naționale romantice; opera modernă și contemporană; marii creatori ai secolelor XX-XXI.

Din paginile cărții se desprinde, în mod firesc, importanța deosebită și contribuția de excepție a **italienilor** la apariția și dezvoltarea, de-a lungul veacurilor, a acestui îndrăgite gen muzical. Așadar, ca și în cazul altor domenii ale artei, pentru a avea date despre începuturile spectacolului de operă și devenirea lui ulterioară facem recurs la italieni. Dat fiind specificul publicului cititor al revistei noastre, ne vom referi, cu precădere, la aceste aspecte analizate de prof. univ. G. Constantinescu.

Citind această carte, înțelegem mai bine cum spectacolul scenic a apărut prin „evoluția baletului, în care se impun doi artiști italieni de maximă importanță, veniți la Paris. Ei sunt **Baldassarino Belgiojoso** și un secol mai târziu, **Giovanni**

Battista Lulli. Primul – violonist, coregraf și organizator de spectacole – este un piemontez, care ajunge în capitala Franței în 1555. Își traduce repede numele pentru adoptarea cetățeniei franceze, în Balthazar de Beaujoyeux, artistul devenind, în trei decenii, vestit ca realizator al celebrului *Ballet comique de la Reine*. Spectacolul, realizat la comanda Caterinei de Medici, era compus din dans, muzică solistică vocală, tirade poetice, cu decoruri schimbate prin intermediul mașinărilor la modă, inventate de Leonardo da Vinci. Formula acestui spectacol, considerat o capodoperă, a avut mari ecouri în epocă, fiind preluat de multe trupe italiene.

Un astfel de ecou poate fi considerat spectacolul prezentat la Florența, sub titlul *La Pellegrina*, doar câțiva ani mai târziu, cu prilejul serbărilor prilejuite de nunta lui Ferdinando de Medici cu Cristina de Lorena. Toate aceste evenimente indică pregătiri legate de apariția genului Operei, care se va afirma de abia în secolul XVII, odată cu creația lui Monteverdi. Forța de seducție a muzicii italiene de operă („mama muzicii” cum o supranumiseră contemporanii) pătrunsese și în mediul societății bucureștene, chiar de la primele spectacole lirice oferite de trupa de operă a lui Livio Cinti în 1770 sau 1772.

Bucureștii a beneficiat de trupe lirice italiene, stagione de stagione, până în cea de-a doua jumătate a secolului XIX, când a luat ființă, pe model italian – Opera Română. Trupele italiene au adus „muzicienii pe care noi nu i-am avut decenii la rând, au adus, de asemenea, maniera de interpretare, știința de a cânta, precum și repertoriul de circulație europeană, inclusiv noi opere datorate compozitorilor aflați în vogă: Rossini, Donizetti, Bellini și Verdi” – potrivit lui O. L. Cosma în al său *Hronic*.

Opera italiană a fost un model pentru artiștii lirici români și, mai ales, pentru George Stephănescu, întemeietorul și primul director al Operei Române, care a prezentat primul său spectacol în 8 mai 1885, cu Linda de Chamonix de Donizetti. Asta nu a însemnat însă că s-a încheiat colaborarea cu cântăreții italieni; ei au continuat să participe, cu statut de invitați, la multe din spectacolele tinerei Opere române.

Amintim că, de exemplu, în anul 1885, celebra soprană italiană **Adelina Patti** vizitează România și este „primită ca o regină, atât de public, cât și de presă, inclusiv de forțele de ordine, care au luat măsuri similare cu cele din timpul vizitei țarului.” Patti susține patru recitaluri la Teatrul Național din București între Crăciun și Anul Nou, iar la plecare îi lăsa un bilet dirijorului George Stephănescu, în care îi laudă pe muzicienii români împreună cu care a cântat, după cum afirmă și dl Grigore Constantinescu, în cartea la care ne referim.

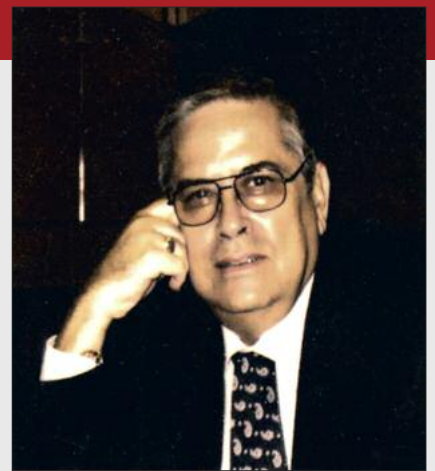
La lansarea celor *Patru secole de operă* au participat reprezentanți ai mass-media, colegi de breaslă, prieteni ai autorului și public meloman. În cadrul evenimentului, au intervenit Costin Popa, Ilinca Dumitrescu, Adriana Rogovski, Beatrice Rancea.

Criticul muzical **Costin Popa** a apreciat că volumul lansat îmbracă haina enciclopediei și va deveni foarte repede un bestseller. El reprezintă o „reușită deplină într-o carte de referință”, ce conține cuvinte alese dăruite nouă. Parcurgerea volumului este precum trăirea unei serate speciale într-un teatru liric, sorbită cu nesaț și aplaudată la final. Și, dacă prologul este o introducere în istoria operei, cu proiecții în timp pline de speranță, epilogul constă în 30 de fișe ale unor teatre lirice, de la cele mai faimoase (Scala, Metropolitan, Opera de Stat din Viena, Opera Regală Covent Garden etc.) la cele mai puțin sau deloc cunoscute (Vladivostok), într-o selecție personală. „Sigur că Opera Națională București își găsește locul ei”, a adăugat Costin Popa, elogiind calitățile de „narator de excepție, cu slovă lină și știință de surprindere a esențialului” ale autorului.

Prezentă la lansare, distinsa pianistă **Ilinca Dumitrescu** a elogiât, la rândul-i, volumul, care demonstrează „spiritul solar, izbânditor al autorului. Trăim, a adăugat domnia sa, un moment de lumină datorat profesorului Grigore Constantinescu, remarcabil om de cultură, bun, generos, care ne acoperă pe timpul întregii lecturi cu o aripă binefăcătoare”. Volumul reprezintă, în viziunea Ilincăi Dumitrescu, „o sinteză a preocupărilor de o viață” ale autorului, care a avut drept mentori mari personalități ale lumii muzicale românești, de la Mihail Jora la Zeno Vancea și G. Breazul. „Volumul – unicat în muzicologia de operă – dovedește o înțelegere deplină și profundă a muzicii”, adaugă artista.

Teleastul **Adriana Rogovski** consideră volumul ca având o „valoare extraordinară ce dovedește legăturile indestructibile cu muzica” ale autorului, care a publicat monografiile dedicate omului-artist și creației sale, dicționare, ghiduri muzicale, s-a preocupat de promovarea artiștilor organizând concursuri, a promovat corurile Madrigal și Preludiu, dedicându-le volume etc. „Se spune, de obicei, că orice lucru făcut încheie un drum, dar

Grigore Constantinescu, personalitate de prim rang în cultura română, este Președinte al Uniunii Criticilor Muzicali din România, doctor în muzicologie al Academiei de Muzică „G. Dima” din Cluj-Napoca, profesor la Universitatea Națională de Muzică din București (din 1967), membru al Centrului de Excelență în Studiul Imaginii (CESI) — Universitatea București, cronicar muzical, autor de studii, articole, interviuri, volume de muzicologie, realizator de emisiuni radiofonice și de televiziune.

pentru mine acest volum este un vis împlinit, care deschide un drum mai departe”, drum pe care-l așteptăm.

Directorul general al ONB, **Beatrice Rancea**, a mărturisit că l-a avut profesor pe autor, afirmând că întâlnirea cu acesta a fost una extraordinară, importantă pentru cariera sa. D-na Rancea a

caracterizat lucrarea ca fiind una „binevenită în peisajul literar românesc” și, evident, una de succes.

În continuarea întâlnirii din foaierea Operei, cei prezenți la lansarea cărții dlui Grigore Constantinescu au participat, prin bunăvoința directorului general al ONB, la premiera operei *Fidelio* de Beethoven, spectacol grandios în montarea regizorului britanic **Graham Vick**, spectacol pe care vă sfătuim să nu-l ratați. Bucurați-vă de prospețimea vocilor de excepție ale celor 7 interpreți principali, din care 5 sunt debutanți, de orchestra condusă de maestrul Cristian Mandeal, dar și de muzicalitatea și perfecțiunea corului pregătit de maestrul Stelian Olariu.

Aspect din spectacolul *Fidelio* de Beethoven

CIAO BUCAREST

Influențe urbane italiene la București

Expoziția de fotografie **Ciao Bucarest. Influențe urbane italiene la București** este un proiect cultural realizat de Ambasada Italiei, pentru a contribui la o mai bună cunoaștere a spiritului creator italian, manifestat în arhitectura și peisajele capitalei României.

Începând din 2 iunie – Ziua Națională a Italiei – timp de două luni și jumătate, ne-am bucurat de imaginea clară a creației arhitecturale italiene – contribuție la zestrea urbană bucureșteană, sub forma unei expoziții de fotografii originale și machete, vernisată, în premieră, la Muzeul Național de Artă al României, Sălile Kretzulescu.

Macheta Bucureștiului
cu indicarea
amplasamentului creațiilor
arhitecturale italiene

Creativitatea și eleganța italiană se regăsesc în arhitectura Capitalei României immortalizate în această expoziție deschisă sub egida Ambasadei Italiei la București, în parteneriat cu Asociația

Influenze urbane italiane a Bucarest

La mostra di fotografia **Ciao Bucarest. Influenze urbane italiane a Bucarest** – questo progetto culturale e' stato realizzato dell'Ambasciata Italiana, per una migliore conoscenza dello spirito creativo italiano, che si manifesta nell'architettura e nei paesaggi della capitale della Romania.

A partire dal 2 giugno – la Festa Nazionale d'Italia – per due mesi e mezzo, abbiamo goduto dell'immagine chiara delle creazioni architettoniche italiane – contributo alla dotazione urbana di Bucarest, sotto forma di una mostra di foto originali e riduzioni, inaugurato in prima assoluta al Museo Nazionale d'Arte della Romania, la sala Kretzulescu.

La creatività e l'eleganza italiana si ritrovano nell'architettura della Capitale romana immortalata in questa mostra aperta sotto l'égida dall'Ambasciata Italiana a Bucarest, in società con l'Associazione degli Italiani in Romania RO.AS.IT., e con numerose altre istituzioni di cultura italiane e romene.

E' risaputo il fatto che la RO.AS.IT. a iniziato, molti anni fa, i passi per identificare gli edifici e i monumenti stradali di Bucarest e del paese alla cui realizzazione hanno contribuito anche gli italiani. Ha così accumulato un'impressionante banca-dati, fatta da immagini, informazioni e documenti grazie ai quali ha organizzato mostre, ha pubblicato depliant e album, che ha anche presentato nella sua rivista «Siamo di nuovo insieme». La RO.AS.IT. ha usato tutti i mezzi a sua disposizione per promuovere il contributo degli italiani alla costruzione di alcuni edifici conosciuti e altri no, della Capitale e di altre città della Romania.

All'apertura di questo eccezionale evento culturale ha preso parola l'Ambasciatore Italiano a

italienilor din România – RO.AS.IT. și cu numeroase alte instituții de cultură italiene și române.

Este bine cunoscut faptul că Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. a început cu mulți ani în urmă demersurile pentru identificarea clădirilor și monumentelor stradale din București și din țară, la realizarea cărora au contribuit și italienii. A adunat astfel o bancă impresionantă de date, constând în imagini, informații și documente pe baza cărora a organizat expoziții, a editat pliante sau albume, prezentându-le și în revista sa „Siamo di nuovo insieme”. RO.AS.IT. a folosit toate mijloacele de care dispune pentru a promova contribuția avută de italieni la ridicarea unor edificii, cunoscute sau mai puțin știute, din Capitală sau din alte orașe ale României.

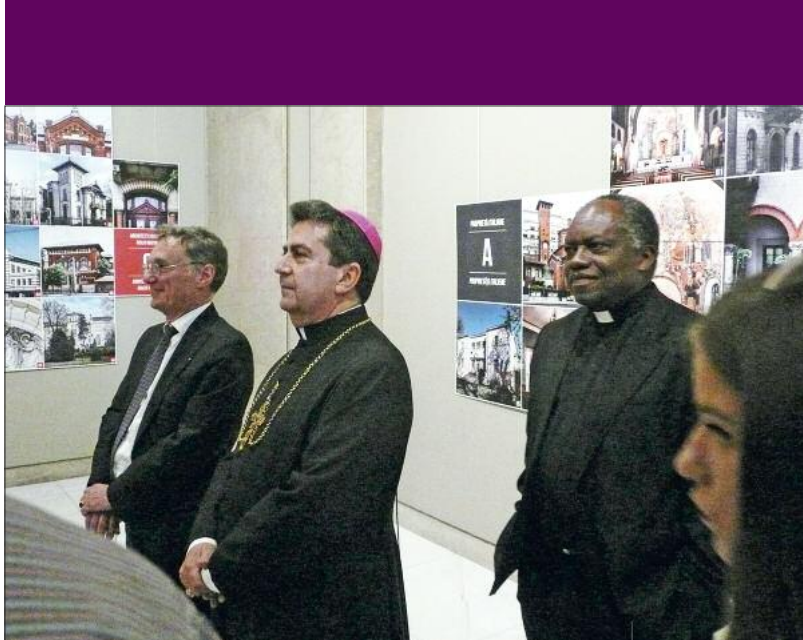
În deschiderea evenimentului cultural de excepție de la Muzeul Național de Artă au luat cuvântul Ambasadorul Italiei la București, Excelența Sa Diego Brasioli, care a evocat îndelungatele și bunele relații italo-române, arh. Sergiu Nistor, Secretar de stat la Ministerul Culturii, care a subliniat bazele solide și îndelungate ale relațiilor culturale dintre cele două națiuni, arh. Liviu Constantinescu, director în Muzeul Național de Artă al României, care și-a exprimat satisfacția privind realizarea în premieră a acestui tip neconvențional de expoziție, precum și arh. Cristian Radu, curator și coautor al proiectului expozițional, care a prezentat câteva aspecte ale fundamentării conceptuale și de realizare tehnică a acestei expoziții fotografice de excepție.

Grație acestor precizări, precum și a conceptului expozițional clar, am putut urmări în secvențe fotografice istoria urbană italiană bucureșteană: monumente, clădiri, parcuri, toponimie stradală – ansamblul acestora reflectând arhitectura și peisajele de inspirație italiană ale Bucureștiului, începând din secolul al XVIII-lea și până astăzi.

Originalitatea și inovația expunerii au culminat cu macheta tridimensională a metropolei, amplasată în axul central-spate al sălii și dotată cu spoturi luminoase și ecran de proiecție pe care publicul a putut-o explora secvențial și interactiv – identificând obiectivul pe machetă și urmărind apoi aspectele fotografice corespunzătoare pe ecran.

În finalul evenimentului am apreciat o rafinată ofertă culinară, în cadrul căreia am putut gusta și produse cu specific italian, precum și vinuri de bună calitate.

Adrian Chișiu

Aspecte de la vernisajul expoziției Ciao Bucarest

Bucarest, Diego Brasioli, che ha evocato i lunghi e buoni legami italo-romeni, l'arch. Sergiu Nistor, Segretario di Stato del Ministero della Cultura, il quale ha sottolineato le lunghe e solide basi dei legami culturali tra le due nazioni, l'arch. Liviu Constantinescu, direttore nel Museo Nazionale d'Arte Romeno, che ha espresso la sua soddisfazione per cio' che riguarda la realizzazione in prima assoluta di questo tipo non convenzionale di mostra, e l'arch. Cristian Radu, curatore e co-autore del progetto della mostra, il quale ha presentato alcuni aspetti delle fondamentali concettuali e della realizzazione tecnica di questa eccezionale mostra fotografica.

Grazie a queste precisazioni, così come al chiaro concetto della mostra, abbiamo potuto seguire in sequenze fotografiche la storia urbana italiana a Bucarest: monumenti, edifici, parchi, toponomastica stradale – l'insieme di questi rispecchia l'architettura e i paesaggi d'ispirazione italiana di Bucarest, a partire dal '700 sino a oggi.

L'originalità e l'innovatività della mostra sono culminate con il plastico tridimensionale della metropoli, piazzato sull'asse centro-posteriore della sala e dotato di spot luminosi e schermo di proiezione, sul quale il pubblico ha potuto esplorarlo in modo sequenziale e interattivamente – identificando l'obiettivo sul plastico e seguendo poi sullo schermo gli aspetti fotografici corrispondenti.

Alla fine dell'evento abbiamo apprezzato una raffinata offerta culinaria, nella quale abbiamo potuto degustare anche prodotti specifici italiani, come anche dei vini di buona qualità.

Contribuții italiene

Biserica Romano-Catolică **Cristos Rege** din Ploiești

De 78 de ani se înalță albă și mândră în centrul orașului Ploiești Biserica Romano-Catolică **Cristos Rege**.

Actuala clădire a bisericii fost ridicată între anii 1938 și 1939, după planurile arhitectului italian Romano De Simon, de către meșteri și constructori italieni reuniți în Antrepriza lui Giacomo Ciapollini. Acestora li se adaugă sculptorul Amedeo Franceschini, autorul celor două splendide agheasmatare, recuperate din biserica veche, care pot fi văzute și astăzi la intrarea în sfântul lăcaș.

Biserica este construită în stil romanic târziu, cu elemente gotice, având o cupolă amplă, cu un diametru de 6 m, susținută de o structură de rezistență din beton armat. Clopotnița, înaltă de 25 m este amplasată în partea stângă a clădirii. Ansamblul eclesial devine astfel, o prezență arhitectonică și istorică deosebită în peisajul actual al Ploieștilor.

Concomitent cu desfășurarea lucrărilor de construcție, au fost cumpărate: mobilierul adecvat și obiectele de cult. Din biserica veche au fost recuperate și reinstalate în noua construcție: orga,

Contribuzioni italiane

La Chiesa Romano-Cattolica **Cristo Re** di Ploiesti

Da 78 anni si erge bianca e fiera nel centro della citta' di Ploiesti la chiesa Romano-Cattolica **Cristo Re**.

L'edificio e' stato costruito tra gli anni 1938 e 1939, su progetto dell'architetto italiano Romano De Simon, da operai e muratori sia italiani che romeni riuniti nella ditta di Giacomo Cipollini. A questi si affianca anche lo scultore Amedeo Franceschini, autore delle due splendide acquasantiere, recuperate dalla vecchia chiesa, che possono ancor'oggi essere viste all'ingresso del santo luogo.

Costruita in stile tardo-romanico, con elementi gotici, con un'ampia cupola del diametro di 6 metri e sostenuta da strutture di rinforzo in cemento armato, con un campanile alto 25 metri messo sul lato sinistro dell'edificio, la chiesa e' una presenza architettonica e storica speciale nel paesaggio di Ploiesti (cf. C. Trestioreanu, Gh. Marinica). Durante i lavori sono stati acquistati i mobili e gli oggetti di culto. Dalla chiesa vecchia sono stati recuperati e reinstallati nella nuova costruzione: l'organo, l'icona dell'*Immacolata Concezione*, l'altare di *San Giuseppe* della Sacrestia, le icone della *Via Crucis* e un confessionale.

Questa chiesa impressionante ha potuto essere realizzata anche grazie alle donazioni del Comune di Ploiesti, del Governo italiano, del Governo polacco, somme che sono state aggiunte agli oboli dei credenti e degli altri generosi benefattori.

Lungo gli anni, pero', la chiesa Romano-Cattolica di Ploiesti e' stata fatta e rifatta diverse volte, fino ad arrivare alla sua forma attuale, in cui l'ammiriamo oggi.

icoana *Imaculatei Concepții*, Altarul *Sf. Iosif* din Sacristie, icoanele de la *Calea Sfintei Cruci*, precum și un confesional.

Această impresionantă biserică a putut fi realizată și grație donațiilor Primăriei Ploieștilor, Guvernului italian, Guvernului polon, sume care s-au adăugat obolului enoriașilor și ai altor donatori generoși.

De-a lungul anilor, însă, Biserica Romano-Catolică din Ploiești a fost făcută și refăcută de câteva ori, până să ajungă la forma actuală, pe care o admirăm și astăzi.

Repere istorice

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, Țările Române începuseră să se deschidă larg către Europa, fapt care a determinat mulți meșteri constructori, ingineri și arhitecți din Italia și din alte țări să imigreze în România, unii dintre aceștia stabilindu-se la Ploiești. Mulți dintre ei fiind romano-catolici au făcut demersuri pentru deschiderea unui lăcaș de cult, necesar acestei confesiuni.

La cererea lor, în anul 1843, a fost înființată o parohie romano-catolică, de către Monseniorul Giuseppe Molajoni, episcop de Nicopoli (Bulgaria), care îndeplinea și funcția de administrator apostolic al Valahiei în timpul domniei lui Gheorghe Bibescu. Tot Episcopul Molajoni l-a numit ca prim paroh pe preotul franciscan Ludwig Bodor. Parohia număra la acea dată 3-400 de enoriași și, pentru că nu avea un lăcaș de cult propriu, preotul a închiriat o casă cu două camere în centrul orașului, care, timp de trei ani, a slujit drept capelă și locuință pentru el.

Comunitatea romano-catolică era în continuă creștere și, cu timpul, capela a devenit neîncăpătoare. În cadrul unei vizite pastorale la Ploiești (1856) noul episcop, Angelo Parsi, i-a îndemnat pe enoriași să înalțe o nouă biserică, mai mare, pe același amplasament. S-a format imediat un comitet din frunzași ai comunității, care au comandat proiectul pentru construirea unei noi biserici și au inițiat, în același timp, o colecție publică, desfășurând o foarte activă strângere de fonduri. Așa se face că în anul 1857 a și început construcția, iar până în toamna anului următor turnul și corpul principal al bisericii erau deja înălțate, dar și fondurile terminate. În această situație, lucrările au fost sistate, iar Biserica, dedicată *Imaculatei Concepțiuni*, a fost terminată de abia 6 ani mai târziu și sfințită, cu mare solemnitate, în ziua de 2 octombrie 1864, de către Episcopul Anton Iosif Pluim.

Prin grija preoților și a membrilor comunității catolice, care se mărea continuu, biserica a fost dotată cu mobilier și cu toate obiectele și simbolurile sacre ale cultului. În vremea părintelui

Reperti storici

Nella prima metà' dell'800, le Terre Romene avevano cominciato ad aprirsi verso l'Europa, fatto che ha determinato molti artigiani edili, ingegneri e architetti italiani, dell'Impero Asburgico e di altri Paesi, a venire in Romania, alcuni dei quali si sono stabiliti a Ploiesti. Molti di questi, essendo romano-cattolici, hanno fatto richieste per l'apertura di un posto consacrato a questa confessione.

Alla loro richieste, nell'anno 1843, e' stata creata una parrocchia romano-cattolica, da parte del Monsignor Giuseppe Molajoni, vescovo di Nicopoli (Bulgaria), che aveva anche la funzione di amministratore apostolico della Valacchia durante il regno di Gheorghe Bibescu. Sempre il vescovo Molajoni ha nominato come primo parroco il prete francescano Ludwig Bodor. La parrocchia contava a quella data 300-400 credenti e, visto che non aveva una casa di culto, il prete ha affittato una casa con due stanze in centro citta', che per tre anni e' stata usata sia come cappella che come abitazione per se stesso.

La comunita' romano-cattolica era in continua crescita e, col tempo, la cappella e' diventata troppo piccola. Durante una visita pastorale a Ploiesti (1856) del nuovo vescovo Angelo Parsi, costui ha incoraggiato i fedeli a costruire un'altra chiesa, piu' grande, nello stesso posto. E' nato immediatamente un comitato delle persone piu' in vista della comunita', le quali hanno ordinato il progetto per la costruzione di una nuova chiesa e hanno iniziato, allo stesso tempo, una colletta pubblica, mettendo in piedi un'attivissima raccolta fondi. Così' fu che nell'anno 1857 ne era già' iniziata la costruzione, e prima dell'autunno dell'anno successivo la torre e il corpo principale della chiesa erano già' eretti, pero' erano finiti anche i fondi. In questa situazione i lavori sono stati sospesi, e la Chiesa e' stata finita solo 6 anni dopo e consacrata con grande solennita' il giorno 2 ottobre 1864 da parte del Vescovo Anton Iosif Pluim e dedicata alla *Immacolata Concezione*.

Grazie alla cura dei preti e dei membri della comunita' cattolica, che era in continua crescita, la chiesa e' stata dotata di mobili e di tutti gli oggetti e i simboli sacri del culto. Nel periodo di padre Iosif Hering (1889-1903) sono state fatte e montate nelle pareti laterali della chiesa 6 vetrate. Nell'anno 1873 e' stato comprato da Monaco di Baviera un organo, poi sostituito nell'anno 1915, con uno piu' grande e piu' bello. Nel corso degli anni la chiesa e' stata arricchita con nuove statue e icone per la *Via Crucis*, diventata così' l'orgoglio dei fedeli.

Sfortunatamente i terremoti successivi che ebbero luogo negli anni seguenti, come anche i

Biserica Romano-catolică
veche, fotografie din 1937

Iosif Hering (1889–1903) s-au făcut și montat în pereții laterali ai bisericii șase vitralii. În anul 1873 a fost achiziționată de la München o orgă, înlocuită apoi, în anul 1915, cu una de la Viena, mai mare și mai frumoasă. De-a lungul anilor, biserica a fost înzestrată cu statui și cu icoane noi pentru *Calea Sfintei Cruci*, devenind mândria credincioșilor.

Din nefericire, cutremurele succesive, precum și stricăciunile datorate factorilor climatici au deteriorat construcția. Între timp, numărul credincioșilor catolici se dublase, ajungând la peste 2.000 de suflete, iar biserica devenise din nou neîncăpătoare. Așa stând lucrurile, în luna mai a anului 1937, părintele paroh și-a anunțat enoriașii că ar fi necesară o nouă colectă de fonduri pentru ridicarea unei noi biserici, mai mari, rugându-i să contribuie fiecare, după posibilități. Acțiunea a fost sprijinită de data aceasta și de Asociația Doamnelor Catolice, care tocmai se înființase, cu scopul de a-i ajuta pe nevoiași.

Întrucât se strânsese deja o sumă importantă, în anul 1938 a început zidirea unui nou sfânt lăcaș, – impresionanta clădire în care se slujește și astăzi și cu a cărei prezentare am început articolul. Este un spațiu eclesial generos în care te poți reculege netulburat, care te susține în rugăciune, deși în zilele de sărbătoare biserica este întotdeauna arhiplină.

Ținem să mulțumim, pe această cale, părintelui paroh Iosif Imbrișcă și dlui Gh. Marinică, coautor al volumului *Biserici din Ploiești*, care ne-au permis accesul la informațiile necesare.

danni causato dai fattori climatici, hanno deteriorato la costruzione. Nel frattempo il numero dei fedeli della comunità cattolica era raddoppiato, arrivando a oltre 2.000 anime, e la vecchia chiesa era diventata di nuovo insufficiente. In questa situazione, nel mese di maggio dell'anno 1937, il parroco ha fatto sapere ai suoi parrocchiani che sarebbe stato necessario raccogliere fondi per costruire una nuova chiesa, anche più grande, pregando che ciascuno contribuisse, secondo possibilità. È iniziata una nuova raccolta fondi, sostenuta anche dall'Associazione delle Signore Cattoliche, che era stata fondata in quel periodo allo scopo di aiutare i poveri. Visto che avevano già raccolto una somma importante, nell'anno 1938 è iniziata la costruzione di un nuovo luogo santo, impressionante edificio in cui oggi si tiene la messa, descritto all'inizio dell'articolo.

Vogliamo ringraziare, in questa occasione, il parroco Iosif Imbrișca e il signor Gh. Marinica, coautore del volume *Chiese di Ploiesti*, che ci hanno dato accesso alle informazioni necessarie.

Preoții parohi care au slujit în Biserica *Cristos Rege*, de-a lungul timpului

I padri parroci che hanno servito nella chiesa *Cristo Re*

Ludwig Bodor (1843–1856)
Felix Pongracz (1856–1864; 1866–1871)
Vitus Bianconi (1864–1866; 1882–1883)
Honorato Carnesimo (1871–1873)
Leopold Cipriani (1873–1882)
Dionysos Bossansky (1883–1889)
Iuliu Hering (1889–1903)
Ioan Pasko (1903–1910)
Iuliu Dwucet (1910–1956)
Andrei Despina (1957–1959)
Petru Dincă (1959–1960)
Carol Kozlowski (1960–1975)
Alexandru Cobzaru (1975–1986)
Ilie Sociu (1986–1997)
Ion M. Solomon (1997–2008)
Iosif Imbrișcă (septembrie 2008)

Deliciu renascentist la Muzeul Național Cotroceni

Cea mai importantă ctitorie a domnitorului Șerban Cantacuzino (1678–1688) este ansamblul arhitectural de pe dealul Cotroceni, din vestul, pe atunci, al Bucureștilor, care include, printre altele, și grandiosul palat domnesc cu arhitectură barocă, finalizat în 1895, de către arhitectul francez Paul Gottereau, menit a occidentaliza societatea valahă a acelor vremuri.

În timp, numeroși monarhi trecători prin istorie au personalizat locul, iar dintre aceștia, regina Maria s-a distins, lăsând la Cotroceni amprenta sa inconfundabilă – personalizări de bun gust, purtând pecetea unui spirit cu rafinate înclinații artistice.

Este o perioadă fastă în care ansamblul Cotroceni s-a îmbogățit prin achiziții masive, cu numeroase obiecte de artă și de mobilier, dintre care multe au fost realizate de iscusiți meșteri italieni. Printre cei care au lucrat la palatul Cotroceni se numără și Antrepriza lui Ettore Battigelli, care a fost decorat de către Regele Carol I cu *Carte de onoare* pentru excepționalele lucrări executate la Palatul Cotroceni.

Dintr-o altă perspectivă este unanim recunoscut faptul că, Renașterea italiană s-a desfășurat într-o perioadă de mare efervescență a științelor umaniste și a artelor figurative, între secolele XIV și XVII, răspândindu-se în toată Europa.

Printre altele, italienii acelei perioade au devenit foarte interesați de natura umană – fapt care a determinat o dezvoltare explozivă a creației artistice,

urmărindu-se reluarea temelor rațional-anatomice ale anticității și ducerea la perfecțiune a reprezentărilor corpului uman.

Primele manifestări artistice ale Renașterii apar în Florența – oraș cu un uriaș potențial de expresie liberal-umanistă, fapt care a făcut ca limba italiană să devină a doua limbă a oricărui individ educat, nemaivorbind de impunerea modei în literatură, vestimentație, stilistica decorațiilor interioare, dar și în arhitectură, ba chiar și în gastronomie.

Toate acestea au constituit premisele unei politici preferențiale de achiziții ale Casei Regale a României.

Bucuriile estetice ale Reginei Maria au contribuit major la crearea unei subtile ambianțe de înălțare spirituală la Palatul Cotroceni.

Aceasta a făcut ca printre excepționalele obiecte de patrimoniu aflate în custodia Muzeului Național Cotroceni, să regăsim și pictura renascentistă de secol XVI, semnată Jacopo Bassano – *Alegoria aerului*, ulei pe pânză, având dimensiunile de 122 x 188 cm, cu ordinul de clasare 2537/18.09.2007 în categoria Tezaur, având Nr. de inventar 253/4PU.

Deși pictorul Jacopo Bassano este mai puțin cunoscut publicului larg, el face parte din grupul măștrilor picturii secolului al XVI-lea din Veneția, alături de *titani* precum Giorgione, Tițian, Tintoretto și Veronese.

Astăzi, Bassano este recunoscut ca unul dintre cei mai originali pictori ai secolului al

XVI-lea prin atenția și minuția deosebită acordată detaliilor.

Este prezent, de asemenea, în Galeria de Artă Europeană a Muzeului Național de Artă al României, printr-o pictură semnată JACOPO BASSANO (Jacopo da Ponte). Lucrarea numită *Răstignirea*, este un ulei pe pânză (194 x 136,5 cm) și aparține prin excelență școlii renascentiste italiene.

În ultima parte a vieții a creat pânze precum *Botezul lui Hristos* (colecție privată – pânză aflată temporar la Muzeul Metropolitan, New York), încărcate de un puternic tragism.

Tensiunea este evidentă și în tabloul *Rugăciune*, aflat la Muzeul Național de Artă al României din București.

Tablourile sale, conform criticii de specialitate, prezintă în mod deliberat o anume lipsă de finisaj, cu scopul posibil de a le accentua potențialul expresiv.

Stilul *neterminat* sau *non-finito* a fost interpretat mai târziu ca afirmând ideea unui stil aparte, de sine stătător.

Dante este ceea ce numim conștiință de sine

A încerca să-l aprofundezi pe Dante e ca și cum ai deține un loc în *Infernul* său, rezervat doar celor care își mențin neutralitatea în timpul crizelor morale. Dante nu este doar personajul cărui îi datorăm opera fundamentală *Divina Comedie*, Dante este, cu certitudine, un titan al culturii universale pentru care *Paradisul*, *Purgatoriul* și *Infernul* au reprezentat trei probe de foc în conceperea destinației divine a propriului suflet.

Când spunem Dante, ne gândim la menirile ființei, când spunem Dante, ne gândim la puterea supremă a minții umane, când spunem Dante, ne gândim la cel dintâi amor. Dante a fost, indubitabil, un geniu încarnat al inteligenței creatoare...

Manifestarea dedicată lui Dante, care a vizat cele două direcții ale Colegiului Național „Nicu Gane” din Fălticeni – cultura și educația – a avut loc în aula instituției, iar invitații au fost dintre cei mai de seamă: președintele Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT, prof. Ioana Grosaru, care a făcut posibilă apariția lucrărilor prezentate, oaspetele special, Antonio Rizzo, autorul unor lucrări de excepție vizând opera lui Dante și a altor poeți italieni, precum și cadre didactice ale școlii gazdă: prof. Sofica Butnariu, cea care a și inițiat această întâlnire, directorul colegiului, prof. Cristina Nechifor, care a deschis manifestarea printr-un scurt cuvânt introductiv, profesoarele de limba și literatura română, Maria Lemnariu și Oana Țăranu.

Pentru noi, elevii clasei a XI-a F, a fost atât un moment de provocare, având în vedere faptul că dl Antonio Rizzo și-a prezentat în limba italiană

Am avut șansa să fiu protagonistă în ilustrarea poveștii de iubire dintre Francesca și Paolo. Am avut șansa să ascult pe nerăsuflăte o italiană perfectă, îmbinată, pe alocuri, cu tonalitățile grave ale unor gesturi teatrale și să trec această limbă pe lista celor 100 de lucruri de făcut într-o viață. Am admirat abnegația exemplară pentru literatură a celui ce ni s-a prezentat la început ca fiind fost student al cursurilor lui Umberto Eco și am promis că interesul meu pentru această chestiune va continua printr-o lectură nesfârșită a operelor care au desăvârșit acest titan al literaturii universale ! (Cătălina Sofron)

Pot spune că, în timpul discursului rizzonian, am trăit clipe minunate în urma cărora am descoperit că secretul unei vieți încununată cu laurii succesului este voința. Nu știu italiana decât din melodiile uneia dintre interpretele mele preferate, însă am descoperit o graniță dincolo de care am putut trece cu ușurință, ajungând să înțeleg totul, cu mici scăpări, bineînțeles. Din nou, provocarea care îmi este atât de dragă mie, aceea de a citi, m-a atins cu dorința arzătoare de a include în lista lungă de cărți pentru vacanță și câțiva autori italieni. (Iuliana Șoldănescu)

cele două caiete de versuri preluate și comentate de la Dante, dar și de la alți mari poeți italieni, rezultat al studiului său îndelungat și laborios. Am avut ocazia să aflăm mai multe despre operele studiate la orele de curs, aprofundând cunoștințele, dar și să ne exersăm, fără îndoială, capacitatea de înțelegere a unei limbi străine din care știam puțin sau chiar deloc.

Dat fiind însă faptul că italiana pură și gramaticală a fost la ea acasă, nu ne-a fost greu să ne lăsăm purtați de valul îndrăgostiților din *Infern*, de poezia leopardiană și de atmosfera italiană creată într-o frumoasă zi de vară, pe care cu siguranță nu o vom uita.

Niciodată nu vom putea afla cu adevărat ce se ascunde în spatele atotputerniciei literare a lui Dante, însă ne putem consola cu promisiunea solemnă a unor oameni dornici să-l redescopere, pentru că cei ce intră, sunt lăsați fără speranță!

„Artă. Succes. Mister”. Acestea sunt cele trei cuvinte care pot defini munca d-lui Antonio Rizzo în descifrarea personalității celui ce a purtat numele Dante Alighieri.

Un particolare doveroso ringraziamento a RO.AS.IT. che ci offre la possibilità d'avvicinarsi alla lingua e letteratura italiana. Grazie per questa provocazione!

Cătălina Sofron și Iuliana Șoldănescu,
eleve ale Colegiului Național Nicu Gane
din Fălticeni

Demiurgul de tăceri – Ion Irimescu

Tipărirea, reproducerea și concepția grafică s-au datorat excelentei Edituri *Mușatinia* din Roman, care s-a implicat și în actul editorial, precum și în promovarea unei asemenea tipărituri de excepție.

Apariția acestei admirabile și necesare lucrări a fost posibilă și datorită sprijinului acordat de autorități și instituții locale, în parteneriat cu Asociația Italie- nilor din România – RO.AS.IT.

Conducerea Asociației a opinat pentru susținerea apariției și lansării unei cărți dedicate unui mare om de cultură – l-am numit pe sculptorul Ion Irimescu. Este un gest mărunț în comparație cu rolul și contribuția acestuia la nemurirea culturii neamului românesc, cultură la care un aport important l-au avut și italienii. Se știe că orașul Fălticeni – locul natal al maestrului Irimescu – este un oraș special, cu o încărcătură de spiritualitate aparte, ce a atras în decursul veacurilor, pe lângă oameni de diferite naționalități, și italieni, care s-au statornicit aici și ai căror descendenți au rămas pe aceste plaiuri până în

zilele noastre. Nu mai sunt mulți cei de azi, dar sunt oameni implicați în viața culturală a cetății și am avut bucuria, ca, la strălucita lansare a cărții, să-i avem alături.

La susținerea apariției cărții dedicate marelui sculptor, am luat în considerație și faptul că viața lui Ion Irimescu s-a împletit și cu alte destine la fel de extraordinare. Evocându-le vom face, astfel, încă un pas spre nemurirea Lor și a Lui. Ion Irimescu a făcut parte dintr-o mare familie cu rădăcini franco-italiene, care a dat culturii române oameni de excepție. Legătura sa cu italienii vine prin familiile Cazaban, Ademollo și Barberis, maestrul fiind văr după mamă cu profesoara și compozitoarea Mansi Barberis, fiică a Idei Ademollo și mamă a strălucitei regizoare Sorana Coroamă Stanca.

Asociația Italie- nilor din România – RO.AS.IT. își face un titlu de onoare, ca, alături de promovarea limbii materne italiene, a culturii și tradițiilor italiene, să facă asemenea demersuri, ori de câte ori are

Volumul Irimescu, demiurgul de tăceri, dedicat operei maestrului Ion Irimescu – personalitate artistică de prim rang a urbei fălticenene – de către eseistul român Gh. A. M. Ciobanu, a fost lansat, în această vară, în cadrul Zilelor orașului Fălticeni la Muzeul „Ion Irimescu” din localitate. Evenimentul s-a bucurat, cum era și firesc, de un deosebit succes și mare afluență de public.

ocazia, iar prin posibilitățile de care dispune, să contribuie la sporirea valorilor spirituale ale minorității pe care o reprezintă și a majorității în care este puternic ancorată.

Maestrul Ion Irimescu merita acest mic gest al Asociației noastre, de a fi părtași printr-o contribuție financiară la editarea excepționalei lucrări a distinsului om de cultură Gheorghe A. M. Ciobanu, inspirat intitulată – *Irimescu, demiurgul de tăceri*.

Noapte albă la Institutul Italian de Cultură

Participarea Institutului Italian de Cultură din București la *Noaptea albă a institutelor culturale* (24 iunie), organizată sub egida rețelei culturale europene EUNIC, a devenit o remarcabilă constantă bucureșteană a ultimilor ani.

Institutul Italian de Cultură a desfășurat, cu acest prilej, câteva interesante activități culturale, la sediul său din Aleea Alexandru nr. 41.

Programul a debutat cu vernisajul expoziției de fotografie IMMOTA MANET – eveniment deschis de directorul I.I.C., Ezio Peraro, alături de arh. Maria Bossi. Expoziția a reunit cincizeci de imagini alb-negru luate după cutremurul din 6 aprilie 2009 din centrul Italiei, care a afectat grav orașul medieval L'Aquila și satele din împrejurimi. Fotografiile au fost realizate de arhitecta Maria

Cvintetul ANEMOS
în concert

Benedetta Bossi în perioada iunie 2009 – iulie 2010. Cutremurul a distrus sau avariat circa 10.000 de locuințe, dintre care numai o parte au fost refăcute, a spus autoarea impresionantelor imagini. Concomitent cu realizarea expoziției noastre, a adăugat aceasta, în orașul L'Aquila, mii de persoane – multe fiind rude ale victimelor – au participat la un marș nocturn cu torțe, atrăgând atenția asupra consecințelor dezastruoase ale cutremurului, care s-a soldat cu 309 morți, conform AFP. Slujba religioasă comemorativă s-a încheiat cu 309 dangăte de clopot, în memoria celor 309 victime.

Reconstrucția orașului a fost evaluată la suma de șapte miliarde de dolari.

Al doilea moment al programului NOPTII a fost *Sonet italian. Friuli pe note muzicale* – concert susținut de cvintetul ANEMOS (Anna Govetto – flaut, Andrea Martinella – oboi, Carlo Pinardi

La partecipazione dell'Istituto Italiano di Cultura a Bucarest alla *Notte bianca degli istituti culturali* (24 giugno), organizzata sotto l'egida della rete culturale europea EUNIC, e' diventata un'importante costante bucurestena degli ultimi anni.

L'Istituto Italiano di Cultura ha organizzato, in questa occasione, alcune interessanti attivita' culturali, nella sua sede di Aleea Alexandru 41.

Il programma e' iniziato col vernissage della mostra fotografica IMMOTA MANET – evento aperto dal direttore I.I.C., Ezio Peraro, assieme all'architetta Maria Bossi. La mostra ha riunito 50 immagini in bianco e nero prese dopo il terremoto del 6 aprile 2009 nel Centro Italia, che ha gravemente colpito la citta' medioevale di L'Aquila e i villaggi circostanti. Le foto sono state realizzate dall'architetta Maria Benedetta Bossi nel periodo giugno 2009 – luglio 2010. Il terremoto ha distrutto o rovinato circa 10.000 abitazioni, di cui solo una parte e' stata rifatta. In contemporanea con la realizzazione della nostra mostra, ha detto di seguito l'autrice, nella citta' di L'Aquila migliaia di persone – molte come parenti delle vittime – hanno partecipato a una marcia notturna con torce, attirando l'attenzione sulle disastrose conseguenze del terremoto che ha contato 309 morti, secondo AFP. La messa religiosa commemorativa si e' chiusa con 309 rintocchi di campana, in memoria delle 309 vittime. La ricostruzione della citta' e' stata valutata nella somma di 7 miliardi di dollari.

Il secondo momento del programma della NOTTE e' stato *Sono italiano. Friuli sulle note musicali* – concerto tenuto dal quintetto ANEMOS (Anna Govetto – flauto, Andrea Martinella – oboe, Carlo Pinardi – clarinetto, Paolo Armato – corno, Paolo Dreosto – fagotto).

Il quintetto ANEMOS e' stato fondato nel 2008 ed e' formato da musicisti che, individualmente, collaborano con alcune delle piu' importanti orchestre europee.

Il quintetto ha fatto il corso di specializzazione a Liubliana col maestro di fagotto Paolo Calligaris e ha vinto alcuni concorsi nazionali e internazionali, come: I premio al Concorso Nazionale per complessi di fiati di Bertolo (Udine), I premio al Concorso Internazionale *Svirel* di Stanjel (Slovenia) e il premio speciale della giuria etc.

Il quintetto si cimenta in una larga attivita' concertistica in tutta Europa. Il suo repertorio comprende numerose composizioni di Haydn, Mozart, Danzi, Beethoven, Lindpaintner, Goepfert, Debussy, Ibert, Milhaud etc.

La notte bianca all'Istituto Italiano di Cultura

– clarinet, Paolo Armato – corn, Paolo Dreosto – fagot).

Cvintetul ANEMOS a fost fondat în 2008 și este format din muzicieni care, individual, colaborează cu unele dintre cele mai importante orchestre europene.

Cvintetul s-a specializat la Ljubljana cu Maestrul fagotist Paolo Calligaris și a câștigat câteva concursuri naționale și internaționale, precum: premiul I la Concursul Național pentru ansambluri de suflători din Bertiole (Udine), premiul I la Concursul Internațional *Svirel* din Stanjel (Slovenia) și premiul special al juriului ș.a.

Cvintetul desfășoară o largă activitate concertistică în întreaga Europă. Repertoriul său cuprinde numeroase compoziții de Haydn, Mozart, Danzi, Beethoven, Lindpaintner, Goepfart, Debussy, Ibert, Milhaud ș.a.

Pentru momentul muzical al serii, organizatorii au propus audienței un spațiu dual – grădina dar și sală, muzicienii aflându-se la mijloc, pe terasă. Spectatorii au fost încântați încă de la primele note, răsplătind generos cu aplauze măiestria interpreților.

Începând cu orele 22.00, în al treilea moment al serii, cei prezenți au fost răsfățați cu proiecția în aer liber a unei comedii italiene recente, pe un ecran dispus pe fundalul grădinii institutului. Comedia, adaptată reflexului *politically-correct* al momentului european pe care-l trăim, ne-a surprins printr-o succesiune de gaguri în stil italian. Eroul, un slujbaş mărunț la stat, în calitatea sa de persoană inamovibilă pe post, nu dorește cu nici un chip să renunțe la slujba sa modestă dar sigură, cu toate repetatele și din ce în ce mai generoasele oferte bănești ale șefei sale, care nu-l mai dorea în serviciul ei. Refuzând sistematic demisia, eroul parcurge o variată experiență de viață, într-o serie de momente comice de bună calitate.

Această experiență de viață, care se află uneori în opoziție cu sănătoasele noastre tradiții ancestrale, ne este subtil transferată spre analiză...

Într-un final *apoteotic*, pe terasa institutului a avut loc tradiționala *spaghettata* de la miezul nopții, pregătită *live* de către însuși directorul I.I.C., dl Ezio Peraro, împreună cu încântătoarea sa soție.

Ospitalitatea italiană nu s-a dezmințit nici de această dată, invitații fiind cucerți de caldă primire a gazdelor italiene.

Adrian Chișiu

Per il momento musicale della serata, gli organizzatori hanno proposto all'uditorio uno spazio duale – il giardino e la sala – con i musicisti nel mezzo, sulla terrazza. Gli spettatori sono rimasti incantati già dalle prime note, e hanno ripagato generosamente con applausi la maestria delle interpretazioni.

A partire dalle ore 22, nel terzo momento della serata, i presenti sono stati viziati con la proiezione all'aperto di una recente commedia italiana, su uno schermo posto sul fondale del giardino dell'Istituto. La commedia, adattata al riflesso *politically-correct* del momento europeo in cui viviamo, ci ha sorpreso con una successione di gag in stile italiano. L'eroe, un dipendente statale piccolino, nella sua qualità di persona inamovibile dal posto,

non vuole assolutamente rinunciare al suo lavoro modesto ma sicuro, pur con tutte le ripetute e sempre più generose offerte monetarie della sua capa, che non lo voleva più nel suo servizio. Rifiutando sistematicamente di dare le dimissioni, l'eroe passa varie esperienze di vita, in una serie di momenti comici di buona qualità. Queste esperienze di vita, che si trovano a volte in opposizione con le nostre sane tradizioni ancestrali, ci vengono sottilmente traslate verso l'analisi...

Con un finale da *apoteosi*, sulla terrazza dell'Istituto e' stata organizzata la tradizionale *spaghettata* di mezzanotte, preparata *live* proprio dal direttore I.I.C., il signor Ezio Peraro, assieme alla sua incantevole moglie.

L'ospitalità italiana non ha deluso neppure questa volta, avendo conquistato gli invitati col caloroso ricevimento dei padroni di casa, italiani.

Directorul I.I.C. Ezio Peraro
împreună cu soția

„Italienii din România – o etnie cu rădăcini străvechi”

Eleva Alexandra-Gabriela Ionașcu a obținut Premiul I la concursul organizat de RO.AS.IT. pentru studiul de mai jos

Palatul Mavrocordat – actualmente Palatul Copiilor

De la începutul secolului al XX-lea s-au stabilit în România, numeroase persoane originare din Italia. Similitudinile de limbă și rădăcinile istoriei române au dus la o apropiere între cei veniți din Italia și localnici. Acest proces istoric a fost evident și în județul Vaslui.

Orașul Vaslui

Numeroase biserici și clădiri civile au fost ridicate de italieni, care erau, în primul rând meșteri constructori: Biserica Catolică, Mausoleul

de pe strada Ștefan cel Mare, numerele 43-45, 49-59, 58-62 și de la Casa Mădârjag, transformată azi în restaurant, cu unele modificări.

Casele Mădârjag și Ornescu au fost realizate de meșteri italieni, ca Delcasse și Ornescu și sunt semnificative pentru imaginea orașelor românești din secolul al XIX-lea.

S-a păstrat însă, în forma originală Casa Peride (actualmente sediul P.S.D.), care se datorează constructorilor Castellani și Beinat. Cei doi s-au căsătorit cu localnice și au și astăzi urmași printre vasluieni.

Din perspectivă confesională, trebuie să limpezim unele informații referitoare la Comunitatea catolică din Vaslui, informații care au derutat și încă mai pot deruta pe unii.

În anul 1646, Episcopul Marcu Bandulovic Bandini vizitează orașul și află de la enoriașii catolici că există un număr de 16 credincioși, însă i s-ar fi spus că „odinioară ar fi existat la Vaslui foarte mulți credincioși unguri – mai mult de 300 de familii – că au avut preot, biserică și școală catolică, însă polonezii le-au distrus biserica și acum nu se mai știe nici locul în care a fost. Această afirmație cu privire la existența comunității ungurești este lipsită de orice suport istoric, căci nici înainte, nici după Episcopul Bandini, nu întâlnim nicio referință despre o comunitate maghiară atât de mare la Vaslui, iar în acel timp în Moldova nici măcar comunitățile cele mai compacte și mai mari nu aveau 300 de familii.

Mai recent, după cum menționează Mario Delle Case (casier al Comitetului bisericesc), capii de familie aveau următoarele profesii: trei erau industriași, doi proprietari agricoli, un inginer, un funcționar, un profesor, cinci muncitori, două casnice și un pensionar. Terenul pentru construirea bisericii, situat pe străzile Zoe și Spiridon, a fost donat de către proprietarul Petru Baboulène, francez de origine, stabilit în România, iar materialele de construcție (cărămida și țigla pentru acoperiș) au fost donate de fabrica de țigla și cărămidă „Begyedel”, proprietate a Asociațiilor Petru Baboulène, Mario Delle Case și Antonio Gerometta.

Peneș Curcanul, pe numele său real Constantin Țurcanu (născut la Vaslui pe 1 martie 1854 și decedat în 15 noiembrie 1932), este numele unui erou al Războiului de Independență din 1877, fost

Casa Mădârjag – Restaurantul Casa Albă

Peneș Curcanul, Casa Peride, Casa Mădârjag, Biserica Marcopolis și multe altele. În Municipiul Vaslui s-au stabilit trei familii de italieni: Gerometta, Castellani și Beinat, originari din nordul peninsulei italiice. Gerometta a fost și întemeietor, împreună cu familia Mavrocordat, al unei fabrici de cărămidă care a furnizat material pentru mai multe construcții din județ, în primul rând biserici, dar și pentru actuala clădire barocă a Palatului Copiilor, fost Cercul Militar.

Fabrica *Ceramica* a continuat activitățile lui Gerometta, iar o serie de clădiri de patrimoniu din centrul Vasluiului (str. Ștefan cel Mare) sunt datorate constructorilor Castellani, Beinat, Dellecase și Ornescu. Ne referim la Ansamblul arhitectonic

sergent în Regimentul 13 Dorobanți. Țurcanu a participat ulterior ca voluntar în al Doilea Război Balcanic și în Primul Război Mondial, deși avea o vârstă înaintată.

În memoria eroilor vasluieni care au luptat în Războiul de Independență și în Primul Război Mondial (1916–1918), a fost construit în anul 1934 *Mausoleul Peneș Curcanul*, situat în Cimitirul orașului, realizat în marmură, piatră și bronz. Este opera sculptorului I. Scutari și a meșterilor italieni Luise Severiano și Victor Bibuitto. În partea centrală se află crucea memorială a eroului Peneș Curcanul.

În Palatul de Justiție al orașului, funcționează Judecătoria Vaslui, care este instanță de fond, aflată în competența teritorială a Tribunalului Vaslui, respectiv Curtea de Apel Iași, și are în schemă 18 posturi de judecători.

Judecătoria Vaslui datează din anul 1891, când, printr-o hotărâre a Consiliului Județean Vaslui a fost cumpărat terenul în suprafață de 4520 mp., prin actul de vânzare-cumpărare nr. 311/1891. Construcția a fost realizată de constructori italieni. Imobilul a fost terminat în 1897, având parter și etaj, cu o suprafață construită de 2.344,7 mp. În acest imobil a funcționat Palatul de Justiție până în anul 1950, când a fost preluat abuziv de către Primăria Vaslui. În 1974 imobilul a fost retrocedat Ministerului de Justiție și a fost supus unor reparații capitale.

Casa Ornescu – actualmente Grădinița nr. 9 din Vaslui

Între 1972-1974, preot paroh fiind Ștefan Boghiu, s-a pus tablă pe acoperiș și s-au executat mici reparații la turlle. În urma cutremurului din 1977, biserica a fost din nou avariată, apărând mari crăpături în ziduri, iar pictura a căzut de pe pereți aproape în întregime. Între 1993-1999 s-a lucrat intens la consolidarea bisericii, preot paroh fiind Ștefan Hoțoleanu. Turllele au fost dărâmate, construindu-se altele din lemn, de către o echipă de meșteri din Suceava. Astfel, biserica a fost pregătită din nou pentru pictură. Tot în această perioadă, cu ajutorul enoriașilor, s-au construit casa parohială din cărămidă și o nouă clopotniță.

Casa Peride – Sediul P.S.D. Vaslui

Comuna Laza, Vaslui

Începutul zidirii bisericii din Laza s-a făcut în vara anului 1913 de către o echipă de meșteri italieni conduși de antreprenorul Giuseppe Gerometta și s-a terminat în anul 1919, preot paroh fiind Dumitru Galaction. În anul terminării, biserica a fost sfințită de Episcopul de Huși, Iacob Antonovici.

În urma cutremurului din 5 noiembrie 1940, biserica din Laza a suferit mari stricăciuni. Turllele, dintre care una servea drept clopotniță, au căzut, iar zidurile s-au fisurat, amenințând securitatea credincioșilor. În 1942, preot paroh fiind Vasile Guzu, cu ajutorul credincioșilor din comună, a Departamentului Cultelor și Prefecturii Vaslui, a reparat clădirea în totalitate, construindu-se din nou turllele bisericii, dar mai reduse ca înălțime. În ziua de 5 decembrie 1943 biserica a fost sfințită de către Episcopul Grigore Leu. Între 27 decembrie 1957 și 27 aprilie 1958, pictorul Vasile Pascu din Focșani a pictat biserica din Laza, pictura fiind sfințită de către Episcopul Teofil Herineanu.

Biserica Catolică și Mausoleul lui Peneș Curcanul

Sat Schinetea, Vaslui

Conacul de la Schinetea, comuna Dumești, este construit din două corpuri cu arhitecturi diferite. La ridicarea celei de-a doua aripi s-au folosit meșteri pietrari de la Tansa (comuna Belcești, Iași), în vara anului 1944 finalizându-se lucrările la stâlpii fațadei. Arhitectura conacului mărturisește faptul că meșterii sunt urmașii italienilor stabiliți la Tansa, la sfârșitul secolului al XIX-lea, unde au construit biserica și podul din piatră.

Palatul de Justiție

Municipiul Bârlad

În municipiul Bârlad prezența italienilor este marcată și aici de numeroasele familii de constructori veniți în număr mare, într-un adevărat exod, în timpul regelui Carol I de Hohenzollern, între anii 1887–1897. Italienii pot fi întâlniți în aglomerările urbane, mai ales ca antreprenori, unde au participat la construirea unor mari și impunătoare edificii. Ei se ocupau cu zidăria și erau apreciați pentru grija pe care o puneau în

Biserica din Laza

munca lor, în comparație cu țiganii și ungurii, implicați și ei în aceeași meserie:

„Pe strada Gării locuia antreprenorul de construcții Robusti. Acesta era unul din zidarii italieni care imigraseră în România. Atunci au venit la Bârlad și familiile Giota, Griandana, Franceschini, Madotto... Copiii lor erau complet românizați; nici unul nu știa italienește. De altfel, nici părinții lor nu vorbeau italiana literară, folosind în mod

Conacul de la Schinetea,
Bârlad

curent dialectele locurilor din care proveneau. Din simpli zidari săraci, prin priceperea și hărnicia lor, cu toții au ajuns constructori cunoscuți și antreprenori înstăriți”. Mielu Moldoveanu – strada

Gării la începutul veacului XX, în B.O.A., vol. II, p. 320 (cf. *Viața cotidiană în Birladul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*, pp. 214–205, Mirela Proca, Marcel Proca, Editura Sfera, Bârlad, 2012).

Una din cele mai reprezentative clădiri ale orașului – Palatul administrativ – actualul Muzeu „Vasile Pârvan”, a fost proiectată de arhitectul Baldorossi și construită de muncitori italieni care au populat zona din imediata vecinătate a orașului, în anul 1899. Îi întâlnim practicând și alte meserii: profesori (Benetto di Lucca și Frederic Pagano – Liceul „Gh. Roșca Codreanu”), în administrația publică, măcelari, dar și alte meserii; erau celebri în perioada interbelică frații Madotto, care dispuneau de un atelier numit pompos *laborator* de tocilărie – extrem de popular și renumit, având clientela din întreaga țară și chiar din Bulgaria și Serbia.

Orașul Huși

Preotul Felix (Rafail) Raffaelli s-a născut la Assisi (Italia) în ziua de 22 iunie 1881 și a studiat în seminariile franciscane din Italia, fiind sfințit preot la Osimo în ziua de 20 martie 1904. În anul 1911 a venit misionar în Moldova, fiind paroh la Huși, Adjudeeni, Hălăucești, Târgu Trotuș și Horlești, unde a și murit din cauza unei infirmități. A fost înmormântat lângă biserica din localitate. A fost ultimul misionar care a venit în Moldova.

Biserica „Înălțarea Domnului” din Huși a fost reparată de meșteri italieni.

Banca Națională a României – Sucursala Huși, azi Raiffeisen Bank (VS-II-m-B-06849), este de asemenea clădire construită de către meșteri italieni (unul dintre ei fiind Molinari Giovanni Battista) în perioada 1938-1940 și aflată pe str. General Teleman nr. 1.

Conform recensământului populației din România, din anul 2011, italienii erau în număr de 3.203, locuind în zone precum: Câmpulung Muscel, Iași, Timișoara, județul Hunedoara

precum și în Dobrogea. În județul Vaslui, în același an, erau în total 18 persoane cu origini italienești, 9 în municipii și orașe (Vaslui, Huși) precum și 9 în comune.

„Supusului străin italian Amedeo Azalin din comuna Negrești, Vaslui cu Ord. Dir. Gen. de Siguranță a Statului nr. 63964/20 martie 1948, i s'a aprobat plecarea în Italia, aplicându-i-se viza de ieșire din țară pe ziua de 30 IV 1948, prin punctul de frontieră Curtici”. Acest cetățean era născut la data de 26 aprilie 1890 în localitatea Agra-Padova, era necăsătorit și venise în țară în anul 1915, fiind inginer agronom. Tot Iașul cerea Vasluiului un tabel nominal cu toți străinii de pe teritoriul județului. Imediat a și fost trimis la „regiune” acest tabel din care ne-am permis să spicuim câteva nume (între paranteze, anul nașterii): Gerometta Antonio (1899), Lorenzini Lucio (1877), Beinat Luizi (1882), Beinat Lucio (1907), Dellecasse Mario (1907), Beinat Americo (1912) etc.

Conform datelor oferite de Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Statului, au fost depistate situații statistice referitoare la numărul de italieni prezenți în județ.

În orașul Bârlad am găsit următoarele nume care aveau permis de ședere până la data de 31 decembrie 1944 și care nu au solicitat prelungirea (dosar 4/1945): Torosini Damo Giovanni, având ocupația de zidar, născut în România din părinți italieni, Giovanni Antonio Sculino, având ocupația

Muzeul „Vasile Pârvan”

Biserica Înălțarea Domnului

Raiffeisen Bank, fostă B.N.R

de zidar, venit în România în anul 1911, Mobilo Eduard, având ocupația de sculptor, născut în România din părinți italieni, Picini Guzete Geovani, având ocupația de lăcătuș, născut în Bârlad.

În orașul Huși, conform dosarului 53/1945, regăsim următoarele nume: Baldasare Demate – zidar venit în România în 1913; Gerusi Dionisie Paulo – zidar venit în România în 1921, Manfredo Erico – zidar venit în România în 1922, Malinoro Giambata – zidar venit în 1914, Gastaldo Victor – mecanic, născut în țară, în 1909, Zambeto Dominico – zidar, născut în 1908.

Dosarul 78/1948 consemnează următorii cetățeni de origine italiană, în orașul Vaslui: Beinat L. Luigi – industriaș, Beinat L. Lucica – casnică, Delecasse R. Maria – funcționar, Delecasse M.

Rosa – casnică, Beinat L. Americo – zidar, Luiso Severino – zidar, Giuseppe A. Gerometta – student, Lucia G. Lorenzini – casnică.

Alexandra Gabriela Ionașcu

Elevă, clasa a VIII-a B

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Vaslui

Profesor coordonator – Constantin Focșa

Eroina din umbră a Miciei Uniri a Principatelor Române

Cu cât înaintăm în vârstă ne gândim tot mai des la locul în care am respirat prima dată și care ne marchează viața, pe oriunde aceasta ne va purta pașii. Dacă omul nu revine în acele locuri din când în când, deșădăcinarea se va manifesta pe plan psihic și, apoi, pe cel fizic, iar trupul, lipsit de magnetismul locului natal, se poate chiar îmbolnăvi. Nostalgia acelor locuri îmi revine adesea în minte; îmi amintesc de oameni și locuri care au fost la timpul lor de o importanță pe care istoria din trecutul apropiat a avut grijă să o ignore sau să o șteargă.

Piu' avanziamo d'eta' e piu' spesso pensiamo al luogo in cui abbiamo respirato al prima volta e che ci segna la vita, dovunque questa porti i nostri passi. Se la persona non ritorna in questi posti di tanto in tanto, si manifesterà uno sradicamento sul piano psichico e poi fisico, e il corpo, privato del magnetismo del luogo natio, si può infine ammalare. La nostalgia di quei luoghi mi torna spesso in mente; mi sovviene degli uomini e dei posti che furono, ai loro tempi, di un'importanza che il passato recente ha avuto cura di ignorare o di cancellare.

La 7 km de orașul Tecuci, în județul Galați, se află așezarea Țigănești unde s-au ridicat conace, adevărate palate, prin care și-au purtat pașii domnitori și regi, șefi de state și guverne, artiști, mari personalități, și unde au avut loc evenimente care au marcat istoria întregii țări, prin importanța lor, și de unde s-au ridicat personalități înscrise în „eternitatea spiritualității naționale”.

Aici se află conacul lui Costache Conachi, cel care a pus bazele poeziei românești moderne, „un precursor al lui Eminescu”, după cum l-a identificat George Călinescu, și „cel mai complex și mai profund poet liric de până la Eminescu”, după criticul Nicolae Manolescu. Versurile sale au devenit șlagăre cântate de Barbu Lăutaru.

L'Eroina nell'ombra della Piccola Unita' dei Principati Romeni

A 7 chilometri dalla città di Tecuci, nella regione Galați, si trova l'accampamento Țigănești dove sono stati eretti dei manieri, veri palazzi, dove sono passati reggenti e re, capi di stato e di governi, artisti, grandi personalità, e dove ebbero luogo eventi che, per la loro importanza, hanno segnato la storia dell'intero paese, e dove si sono distinte personalità iscritte nella «eternità» della spiritualità nazionale.

Qui si trova, ad esempio, il maniero di Costache Conachi, colui che pose le basi della moderna poesia romena, un «precursore di Eminescu», come l'ha definito George Călinescu, e «il più complesso e più profondo poeta lirico fino a Eminescu», secondo il critico Nicolae Manolescu. I suoi versi sono diventati delle famose melodie cantate da Barbu Lăutaru.

Il maniero in cui abito il poeta è ora un palazzo che fa parte del patrimonio culturale, facente parte dell'Elenco dei monumenti storici. Il palazzo del '700 è fatto nello stile neoclassico del tempo, a cui dopo sono state aggiunte altre due ali e un portone trionfale stile neo-gotico, anch'essi monumenti storici. Oggi il portone è il simbolo del Festival Nazionale, che porta il nome di Costache Conachi.

La tenuta misura molti ettari e ha anche un immenso parco che si stende su una superficie di 70 ettari.

Nel periodo comunista, il maniero è diventato la sede dello IAS, poi passato a Sidex Galați, alla

Conacul în care a locuit poetul este acum clădire de patrimoniu, înscrisă în Lista monumentelor istorice. Clădirea de secol XVIII este construită în stilul neoclasic al vremii, ulterior adăugându-i-se încă două aripi și o poarta triumfală în stil neo gotic, de asemenea monumente istorice. Astăzi poarta este simbolul Festivalului Național, ce poartă numele lui Costache Conachi.

Domeniul măsoară multe hectare și are și un parc imens, care se întinde pe o suprafață de 70 ha.

În perioada comunistă, conacul a devenit sediu IAS, apoi a trecut la Sidex Galați, ca în cele din urmă să devină motelul „Casa Albă” – loc pentru sindrofii tovărășești.

Astăzi totul este în ruină; ultimele urme de istorie se șterg, poate din nepăsare sau cu bună știință.

Costache Conachi a fost un personaj important al vremii sale. Pretendent la Scaunul Moldovei, episcop al mănăstirilor moldovene închinat Sfântului Mormânt, președinte al Departamentului Afacerilor Străine, mare logofăt al Dreptății, cel care a luat parte la redactarea Regulamentului Organic, punându-și semnătura pe unele dintre articolele referitoare la Unirea Principatelor.

Conachi a studiat ingineria și cunoscând limbile turcă, greacă, rusă, franceză și germană, a fost *diplomatul* care a reprezentat Principatele la tratativele cu conducătorii celor trei mari imperii: turc, țarist și habsburgic.

A militat mereu pentru educarea poporului și a întocmit un proiect de reformă a învățământului din Moldova, pe principiul că „studiul trebuie să aibă un scop moral”.

Pe plan personal, a făcut o pasiune pentru Smaranda Negri, pe care o cânta în poeziile sale sub numele de Zulnia, aceasta fiind căsătorită cu Petrache Negri, cu care avea 6 copii.

La 5 ani după moartea lui Petrache, Costache Conachi se căsătorește cu Smaranda Negri, având împreună o singură fiică, pe Ecaterina (Cocuța).

În 1843 Conachi își căsătorește fiica, la doar 17 ani, cu Nicolae Vogoride, viitorul Caimacan al Moldovei. Nunta are loc la Țigănești. La eveniment participă însuși viitorul domnitor al Moldovei, Mihail Sturza, cumnatul mirelui.

Costache Conachi a lăsat moștenire fiicei sale Ecaterina (Cocuța) moșia Țigănești, despre care se spunea că era „mare cât un principat”, pentru că includea, pe lângă satul de la care i se trăgea numele, încă 32 de sate. Încăpută pe mâna ginerelui, moșia va fi risipită repede. Partea de pe malul drept al Bârladului va fi vândută lui Anton Cincu, iar partea stângă va fi cumpărată de Tache Anastasiu, prefect de Tecuci și senator pentru 8 județe, printre care Tutova, Tecuci și Covurlui. Anastasiu lasă moșia, în 1897, prin testament, Academiei Române, pentru a se înființa aici Școala de arhitectură.

Foto: Cezar Suceveanu

fine e' diventato l'Hotel «Casa Alba» – luogo di feste dei «compagni».

Oggi e' tutto in rovina; le ultime di tracce di storia si cancellano, forse per negligenza o proprio con intenzione.

Costache Conachi fu un personaggio importante del suo tempo. Pretendente al Trono Moldavo, amministratore dei monasteri moldavi dedicati al Sacro Sepolcro, presidente del Dipartimento degli Affari Esteri, Cancelliere Grande, colui che prese parte alla redazione del Regolamento Organico, sottoscrivendo alcuni articoli riferiti all'Unita' dei Principati.

Conachi ha studiato ingegneria e, conoscitore del turco, greco russo, francese e tedesco, fu il *diplomatico* che ha rappresentato i Principati alle trattative coi capi dei tre grossi imperi: turco, zarista e asburgico. Ha sempre militato per l'educazione del popolo e ha creato un progetto di riforma dell'insegnamento in Moldova, sul principio che «lo studio deve avere uno scopo morale».

Sul piano personale, ebbe una passione per Smaranda Negri, cantandola nelle sue poesie sotto il nome di Zulnia, che era sposata con Petrache Negri, col quale ebbe 6 figli.

Cinque anni dopo la morte di Petrache, Costache Conachi sposa Smaranda Negri e hanno assieme un'unica figlia, Ecaterina (Cocuța).

Conacul lui Costache Conachi de la Țigănești

Costache Conachi,

Revenind la Ecaterina (Cocuța), fiica lui Costache Conachi, deși lipsită de frumusețe, avea toate celelalte calități care o recomandau ca primă doamnă. Avea o fire gingașă, romantică, era bună, înțeleaptă și instruită. În plus, era deținătoarea unei mari averi, fiind considerată, la acea vreme, cea mai bogată fată din Moldova.

Ecaterina (Cocuța) Conachi

Ea este eroina din umbră a *Micii Uniri*, reușind să descopere și să contracareze complotul împotriva partidei unioniste.

Supărată de grosolăniile soțului și de măsurile luate de acesta împotriva unioniștilor, se alătură grupului acestora din care făceau parte fratele ei vitreg Costache Negri, Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri și Alexandru Moruzi, contrabalansând puternica mișcare separatistă condusă de Gheorghe Asachi și Costache Negruzzi, care se temeau că muntenii, după unire, vor avea avantaj în detrimentul moldovenilor.

Nel 1843 Conachi manda in sposa sua figlia, di soli 17 anni, a Nicolae Vogoride, futuro Caimacan (*rappresentate del Visir N.d.T.*) della Moldova. Il matrimonio ebbe luogo a Țigănești. Alla festa partecipa in persona il futuro regnante della Moldova, Mihail Sturza, cognato dello sposo.

Costache Conachi ha lasciato in eredità a sua figlia Ecaterina (Cocuța) la proprietà Țigănești, della quale si diceva che fosse «grande quanto un principato», in quanto includeva, oltre al villaggio di cui porta il nome, altri 32 villaggi. Nella mani del genero la proprietà sarà rapidamente smembrata. La parte sulla riva destra del fiume Bârlad sarà venduta a Anton Cincu, e la parte sinistra sarà comprata da Tache Anastasiu, prefetto di Tecuci e senatore in 8 regioni, tra le quali Tutova, Tecuci e Covurlui. Nel 1897 Anastasiu lascia la proprietà testamentaria all'Accademia Romana, per istituire qui la Scuola di architettura.

Tornando a Ecaterina (Cocuța), la figlia di Costache Conachi, anche se priva di bellezza, essa aveva tutte le altre qualità che la raccomandavano come primadonna. Aveva un'indole delicata, romantica, era buona, saggia e istruita. In più, era la padrona di una grande fortuna, ed era considerata a quei tempi come la più ricca ragazza della Moldova.

Lei è l'eroina nell'ombra della *Piccola Unita'*, perché riesce a scoprire e a neutralizzare il complotto contro lo schieramento unionista.

Arrabbiata delle grossolanità del marito e delle misure che questo prese contro gli unionisti, aderisce al gruppo degli unionisti del quale facevano parte il suo fratellastro Costache Negri, Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri e Alexandru Moruzi, controbilanciando il forte movimento separatista condotto da Gheorghe Asachi e Costache Negruzzi, i quali temevano che i Monteni (*della regione Muntenia N.d.R.*) dopo l'Unità, avrebbero avuto dei vantaggi a scapito dei moldavi.

Passando dalla parte degli unionisti Ecaterina rischia la sua posizione di futura primadonna, però anche quella di suo marito, Nicolae Vogoride, il quale aveva ricevuto assicurazione da parte dei grossi poteri del tempo che sarebbe diventato reggente della Moldova.

È notevole anche il fatto che A.I.Cuza era cugino di secondo grado del Caimacan Vogoride, dal ramo familiare di suo bisnonno Scanavi. La madre di Cuza, nata Cozadini, proveniva da una famiglia di origini italo-greche. Sembra che tutt'e due gli antenati provenissero da famiglie con radici in Italia, stabilitisi sulla riva del Bosforo o rimasti a Costantinopoli dopo la sua conquista da parte degli Ottomani.

Ecaterina fu quella che portò alla conoscenza dell'opinione pubblica internazionale i complotti separatisti che risultavano dalla corrispondenza

Prin trecerea în tabăra unioniștilor, Ecaterina își periclitizează poziția ei de viitoare primă-doamnă, dar și pe cea a soțului său, Nicolae Vogoride, care primise asigurări din partea marilor puteri ale vremii că va fi domn al Moldovei.

Notabil este și faptul că A. I. Cuza era văr de gradul doi cu Caimacanul Vogoride, după străbunicul sau Scanavi. Mama lui Cuza, născută Cozadini, provenea dintr-o familie cu origini italo-grecesti. Se pare, că ambii strămoși proveneau din familii cu rădăcini în Italia, stabiliți pe malul Bosforului sau rămași la Constantinopol după cucerirea acestuia de către otomani.

Ecaterina a fost cea care a adus la cunoștința opiniei publice internaționale, uneltirile separatiste ce reieșeau din corespondența secretă a lui Vogoride cu reprezentanți ai Înaltei Porți și ai Imperiului Habsburgic. Acest fapt mobilizează Anglia și Franța, care cer refacerea alegerilor și obligă Imperiul Otoman să-și schimbe poziția, acceptând rezultatul alegerilor reluate de Divanul ad-hoc, care de această dată era pro unire.

Tot ea a sprijinit și campania unionistă, amănându-și bijuteriile pentru acoperirea cheltuielilor electorale, aducându-l la domnie pe Alexandru Ioan Cuza.

După Unire, Ecaterina îl părăsește pe Vogoride și călătorește prin Europa. Rămășă văduvă, se va recăsători cu principele Emanuele Francisco Maria Ruspoli (1837-1899), care era rudă cu Pavel Kiseleff, Ambasadorul Imperiului Țarist la Paris. Ruspoli era prinț de Poggio-Suasa, precum și unul dintre apropiații Regelui Vittorio Emanuele. A fost Senator și de două ori primar al Romei.

Ca și în țară, Ecaterina a continuat să susțină în Italia procesul de unificare a Principatelor, dar, desigur, cu altă anvergură și mai multă eficiență.

Retrăgându-se deseori la Țigănești, își va aduce cu ea și cei 7 copii, 3 din prima căsătorie și 4 din cea de a două (cu Ruspoli). De altfel, doi dintre copiii săi cu Ruspoli sunt născuți la Țigănești. Pe toți i-a crescut cu multă devoțiune și în spiritul milei creștinești, împlinind astfel și o dorință a tatălui său, care avea mare grijă de cei amărâți. Pentru Costache Conachi „săracul era Dumnezeu în haină zdrențuită”.

Ecaterina Ruspoli moare la Genova în 1864, la numai 40 de ani, și, la cererea sa, este îngropată în pământ românesc, la Țigănești, unde se și născuse. Adevăratul artizan al *Micii Uniri*, Ecaterina Ruspoli, născută Conachi, a fost eroina din umbră peste a cărei amintire s-a așternut pe nedrept uitarea.

Mihaela Mateescu Profiriu

Emanuele Ruspoli, principe di Poggio-Suasa

segreta di Vogoride coi rappresentanti della «Sublime Porta» e dell'Impero Asburgico. Questo fatto mobilita l'Inghilterra e la Francia, che chiedono di rifare le elezioni e obbligano l'Impero Ottomano a cambiare la sua posizione, accettando il risultato delle elezioni rifatte ad-hoc dal Divano (*il consiglio privato del governatore generale ottomano N.d.T.*) che stavolta era pro unita'.

Sempre lei ha appoggiato la campagna unionista, dando in pegno i suoi gioielli per coprire le spese elettorali, portando al trono Alexandru Ioan Cuza.

Dopo l'Unione, Ecaterina si separa da Vogoride e viaggia in Europa. Rimasta vedova, si sposerà col Principe Emanuele Francisco Maria Ruspoli (1837-1899), che era parente di Pavel Kiseleff, Ambasciatore dell'Impero Zarista a Parigi. Ruspoli era principe di Poggio-Suasa, ed era uno delle persone più vicine al Re Vittorio Emanuele. E' stato senatore e due volte sindaco di Roma.

Come nel suo paese, Ecaterina ha continuato in Italia a sostenere il processo di unificazione dei Principati, però certamente, con un'altra levatura ed efficienza.

Ritirandosi spesso a Țigănești, porterà con sé i 7 figli, tre del primo matrimonio e 4 del secondo (con Ruspoli). In effetti, due dei suoi figli avuti con Ruspoli sono nati a Țigănești. Li ha tutti allevati con grande devozione e nello spirito della pietà cristiana, compiendo così anche il desiderio di suo padre, il quale aveva molta cura degli sventurati. Per Costache Conachi «il povero era Dio vestito di stracci».

Ecaterina Ruspoli muore a Genova nel 1864, a soli 40 anni, e, su sua richiesta, viene seppellita in terra romena, a Țigănești, dov'era nata. Il vero artigiano della *Piccola Unita'*, Ecaterina Ruspoli, nata Conachi, fu l'eroina nell'ombra su cui fu ingiustamente steso un velo di oblio.

Vacanze Romane

Va sempre di moda citare qualche film del periodo della Dolce Vita, italiano o hollywoodiano.

Vacanze Romane non l'ho mai visto, ma non posso ignorarne l'esistenza per i milioni di immagini che ne circolano in giro: Gregory Peck, Audrey Hepburn, la Vespa, Roma. Cosa vuoi di più dalla vita?

Non importa che fosse tutta cartapesta, delicata pellicola infiammabile di nitrocellulosa e nulla più.

Dopo decenni di vacanze all'estero e mete esotiche, gli italiani forse torneranno a fare le vacanze in patria, magari proprio a Roma.

Il terrorismo sta condizionando i flussi turistici ancor più dei flussi migratori. Il governo americano ha diffidato i suoi cittadini a recarsi a Roma o a Milano. L'Egitto è diventato intoccabile (povere segretarie che sognavano di andare a fare vacanze «da ricchi» a Sharm-el-Sheik). Il Medio Oriente è assolutamente *off-limits*. I paesi asiatici sono a maggioranza musulmana. Il sud e l'est del Mediterraneo è tutto filo-arabo. I greci sono accusati dai tedeschi di non voler lavorare e di vivere alle spalle delle tasse degli operosi lavoratori del Nord d'Europa, per cui niente Grecia per i tedeschi e i nord-europei. Attualmente i giornali di finanza internazionale hanno scoperto che i «cattivi» che si mangiano i soldi degli altri paesi sono proprio gli italiani, per cui guai a voi! Niente viaggio in Italia.

Non parliamo dell'Inghilterra, che essendo uscita dall'Europa promette brutti scherzi, non si sa mai.

Gli aeroplani sono facile bersaglio di qualche pazzo Isis-suicida. Le navi pure. Quindi evviva lo zaino in spalla, un biglietto di treno e un buon paio di pedule. Per i più evoluti c'è la bicicletta.

Ecco che dei 500 milioni di europei (più circa 250 russi) non conosciamo più quali saranno gli spostamenti di massa per quest'estate. Probabilmente ognuno scoprirà di amare la propria patria e chissà quanti milioni di famiglie nel mondo diranno: «Ma qui da noi ci sono un sacco di cose belle che non abbiamo mai visto!».

Per i 320 milioni di statunitensi non sappiamo, e sinceramente me ne infischio. Ricordo come azzeccata una vignetta in cui una coppia di anziani americani benestanti si reca in un'agenzia di viaggio e chiede: «Dove possiamo andare che non siamo

odiati?».

Questo era 10 anni fa, ora è molto peggio – per loro.

Dei cinesi che dire? Quanti turisti cinesi ci saranno? Del miliardo e 400 milioni circa di cinesi, quanti avranno i soldi per fare turismo? Molti, più di quelli che ci immaginiamo. In Cina circola molto denaro, e difficilmente spendibile. Tantovale fare i turisti. Diciamo un prudenziale 1%? Ecco che abbiamo un flusso migratorio-turistico di 14 milioni di cinesi in giro per il mondo. I 2/3 dell'intera popolazione romana. Ma anche loro, dove andranno? Avranno paura dei terroristi?

L'instabilità militare e politica che sta prevalendo nel mondo occidentale sta condizionando profondamente le nostre coscienze. A partire dalle vacanze, dalle scelte politiche fino alla spesa nei supermercati, ciò che ci stanno raccontando ci sta schiacciando verso una vita di chiusura, di diffidenza, di isolamento nel nostro pessimismo. Insicurezza lavorativa, economica, fisica, politica, tecnologica, mediatica. Viviamo in un brutto film in cui aspettiamo da un giorno all'altro il colpo di scena che sconvolga la nostra vita. Magari con molte pistole, grandi scoppi e incendi, proprio come nei film-spazzatura che, arrivano, guardacaso dal guerrafondaio zio Sam.

Peccato che sia tutto di cartapesta.

Il fumo nero che vediamo su di noi è soffiato da una macchina cattiva. L'insicurezza è dovuta a gnomi maligni, i maestri di Kalergi, di Gelli, che viaggiano in jet privati e che vogliono comandare il mondo, si parlano e si azzuffano continuamente nel loro mondo privato, e, per dirla con Enrico Mattei, usano la politica come un taxi: «salgono, pagano la corsa, scendono». I sociologi lo hanno detto chiaramente: la libertà esiste fintanto che c'è la capacità di chiederla. In altri termini, se credi di essere libero ma non lo sei, e non te ne accorgi, allora la libertà è morta. Noi oggi crediamo di essere liberi, non lo siamo, non ce ne accorgiamo e non la cerchiamo nemmeno.

Come cantava Lucio Dalla: *il pensiero è come l'oceano, non lo puoi bloccare, non lo puoi recintare. Così stanno bruciando il mare, così stanno uccidendo il mare, così stanno umiliando il mare, così stanno piegando il mare.*

Gregorio Pulcher

Vacanțe la Roma

Dă întotdeauna bine să citezi un film din perioada lui *Dolce Vita*, italian sau hollywoodian.

N-am văzut niciodată filmul *Vacanță la Roma*, dar nu pot să-i ignor existența datorită milioanei de imagini care circulă în jurul nostru: Gregory Peck, Audrey Hepburn, motoreta, Roma. Poți cere mai mult de la viață?

Nu contează că totul este doar mucava, peliculă delicată și inflamabilă de nitroceluloză și nimic altceva.

După decenii de vacanțe petrecute peste hotare, de preferință în locuri exotice, e posibil ca italienii să-și petreacă din nou vacanțele chiar la Roma. Măcar.

Terorismul condiționează fluxul turistic chiar mai mult decât fluxurile migranților. Guvernul american i-a descurajat pe cetățenii săi să călătorească, chiar dacă și-ar fi dorit o vacanță la Roma sau la Milano. Egiptul a devenit de neatins (biete secrete care visau să meargă într-o vacanță „de bogătași” la Sharm-el-Sheik!). Orientul apropiat este complet în afara discuției. Țările asiatice sunt majoritar musulmane. Sud-estul Mediteranei este, cu totul, filo-arab. Grecii sunt acuzați de nemți că nu vor să muncească și că trăiesc pe spinarea muncitorilor harnici din nordul Europei, deci, fără Grecia pentru nemți și nord-europeni. Actualmente zările financiare internaționale au descoperit că cei „râi” care mănâncă banii altor țări sunt chiar italienii, așa că vai de voi! Deci, fără călătoriile în Italia.

Să nu mai vorbim despre Anglia, care ieșind din Europa, ne promite glume proaste în turism. Nu se știe niciodată.

Avioanele sunt ținte ușoare pentru orice nebun sinucigaș-Isis. Navele, de asemenea.

Așadar, trăiască rucsacul în spate, un bilet de tren și o bună pereche de picioare. Pentru cei mai evoluți, există bicicleta.

Iată că masa celor 500 de milioane de europeni (și încă 250 de ruși) nu știe unde va campa, în această vară. Probabil că fiecare va descoperi că-și iubește propria patrie și cine știe câte milioane de familii din lume își vor spune: „Păi, aici la noi, sunt o grămadă de locuri frumoase pe care noi nu le-am văzut niciodată!”

Pentru cele 320 de milioane de cetățeni ai Statelor Unite, nu știm, dar, sincer, nici nu ne interesează. Îmi

amintesc de o viniță foarte actuală, în care o pereche de americani înstăriți și în vârstă, intră într-o o agenție de voiaj și întreabă: „În ce loc am putea merge în care să nu fim detestați?” Asta se întâmplă cu 10 ani în urmă. Acum este mult mai rău – pentru ei.

Despre chinezi, ce să mai spun? Câți turiști chinezi vor fi? Dintr-un miliard și 400 de milioane de chinezi, câți vor avea bani pentru turism. Mulți, mai mulți decât ne putem imagina. În China circulă mulți bani, dar sunt greu de cheltuit. Așa că, e bine să faci turism. Cu prudență, să zicem 1%. Iată că avem un flux migrator-turistic de 14 milioane de chinezi călătorind în jurul lumii: 2/3 din populația României. Dar și ei, unde se vor duce? Se tem oare de teroriști?

Instabilitatea militară și politică care prevalează în lumea occidentală, ne condiționează profund conștiința. Începând cu vacanțele, cu alegerile politice și până la cumpărăturile din *supermercato*, toate prevestesc o alunecare spre o viață de auto-recluziune, de neîncredere, de izolare în pesimismul nostru. Nesiguranța a locului de muncă, nesiguranța economică, fizică, politică, tehnologică, mediatică. Trăim într-un film urât în care așteptăm de la o zi la alta lovitură de teatru, care ne va răvăși viața. Măcar de n-ar fi cu multe pistoale, mari explozii și incendii, exact ca în filmele de duzină care apar - vezi cazul *unchiului Sam*, ațâțătorul de războaie.

Ar fi păcat să fie totul de mucava.

Fumul negru pe care-l vedem deasupra noastră este eșapat de o mașinărie rea. Nesiguranța zilei de mâine este opera unor gnomi malefici, maeștri Kalergi și Gelli, care călătoresc în jet-uri private și vor să comande lumea, vorbesc și se afundă continuu în sfera lor privată și, ca să spunem ca Enrico Mattei, folosesc politica ca pe un taxi: „urcă, plătesc cursa, coboară”. Sociologii au spus foarte clar: *libertatea există numai până când ai puterea să o ceri*. Cu alte cuvinte, dacă tu crezi că ești liber și de fapt nu ești, și nici nu-ți dai seama, atunci libertatea a dispărut. Noi credem azi că suntem liberi, nu suntem și nici nu ne dăm seama, dar nici măcar nu încercăm.

Ca în cântecul lui Lucio Dalla: „*gândul este ca oceanul, nu-l poți opri, nu-l poți îngădi, Așa dau ei foc mării, așaucid marea, așa umilesc marea, așa reprimă marea*”.

Traducere: Gabriela Tarabega

ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.** STR. LIPSCANI NR. 19, etaj 1, 030031 BUCUREȘTI

TEL.: 031 421 2869; FAX: 021 313 3064

WWW.ROASIT.RO